

Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen

UITVOERINGSAGENDA 2026-2027

Maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Regio centrumgemeente Enschede

Colofon

Opdrachtgever

Centrumgemeente Enschede

Auteur

Evelien Rijken, in samenwerking met de kerngroep MO/BW

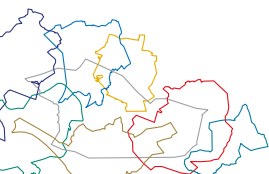
Grafische vormgeving

Gerald Blokhuis, gemeente Enschede

Publicatiedatum

Februari 2026

Inhoudsopgave

Wat ons te doen staat

We mogen trots zijn op wat we in de afgelopen jaren hebben kunnen bereiken rondom dakloosheid en beschermd wonen. Tegelijkertijd zien we dat de zorg voor mensen in een hele kwetsbare situatie op veel punten nog beter kan en moet. Daarom hebben we deze uitvoeringsagenda opgesteld. Daarin laten we zien hoe we als gemeenten aan de slag willen gaan. Samen willen we eraan werken dat niemand op straat hoeft te slapen en wie dat nodig heeft kan wonen in een omgeving met extra bescherming. Kortom: een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen.

Deze uitvoeringsagenda is een uitwerking van de eerder vastgestelde visie. We zien vier grote opgaven waarop deze agenda een antwoord moet vormen:

OPGAVE 1 – VOOR AL ONZE INWONERS EEN DAK BOVEN HET HOOFD

Een dak boven het hoofd is een basisvoorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. In deze opgave staat het realiseren van voldoende en passende woonplekken centraal voor inwoners die ondersteuning nodig hebben bij wonen.

Speerpunten binnen deze opgave:

De nummers tussen haakjes verwijzen naar de speerpunten in hoofdstuk 2.

- Structurele samenwerking wonen & zorg met bestaanszekerheid - Maatwerk voor zorgmijdende dakloze inwoners mogelijk maken, onder andere rond briefadressen en inkomen (1.2).
- Datagedreven werken - Inzicht krijgen in de woningbehoefte en beschikbare voorzieningen om beter te kunnen sturen op capaciteit en spreiding (3.1).
- Zelfstandig wonen coördineren voor cliënten uit de maatschappelijke opvang

(MO) en beschermd wonen (BW) - Urgentieprocessen en de uitstroom uit MO en BW borgen en uit de Wlz onderzoeken en zo mogelijk verbeteren (3.2).

- Passende woonvormen creëren in elke gemeente - Verschillende woonvormen, passend bij de diversiteit aan inkomens en bij uiteenlopende ondersteuningsvragen (3.3).
- Maatwerk rond indicaties mogelijk maken (4.3) – zodat ook mensen die dakloos zijn, zorgen mijden en multiproblematiek hebben, een passende plek krijgen.
- Lokaal voorzieningen ontwikkelen - Onvoorwaardelijke woonplekken realiseren, zoals Skaeve Huse voor inwoners die niet passen binnen reguliere voorzieningen (6.1).

OPGAVE 2 – VAKER EN EERDER INZETTEN OP ANDERE OPLOSSINGEN

In deze opgave staat het voorkomen van dak- en thuisloosheid of verblijf in intramurale voorzieningen centraal. Dit doen we door vroegsignalering, het versterken van bestaanszekerheid en het tijdig ondersteunen van inwoners die risico lopen hun woning te verliezen.

Speerpunten binnen deze opgave:

- Financiële vaardigheden versterken - Vaardigheden versterken die nodig zijn om financieel zelfstandig te blijven wonen (1.1).
- Structurele samenwerking wonen & zorg met bestaanszekerheid - Inwoners tijdig ondersteunen bij ingrijpende levensgebeurtenissen, zoals scheiding, baanverlies of opname (1.2).
- Werken met toekomstplannen (16-27 jaar) - Jongeren en jongvolwassenen ondersteunen bij het maken van plannen voor wonen, inkomen en toekomst (2.1).
- Vroegsignalering dreigende dakloosheid - Signalen die kunnen leiden tot dakloosheid vroegtijdig herkennen en hierop tijdig handelen (2.2).

- Zelfstandig wonen coördineren MO- en BW-cliënten (3.2) - door wonen eerst vorm te geven, voorkomen dat mensen eerst in de MO terecht moeten komen.
- Bestaande werkafspraken bekend maken en borgen - om huisuitzettingen en onnodige instroom te voorkomen (4.5).

OPGAVE 3 - VOLDOENDE PASSENDE PLEKKEN VOOR BESCHERMD WONEN

Voor inwoners met psychische en/of psychosociale problemen die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen, is BW noodzakelijk. In deze opgave staat het realiseren van voldoende, passende en kwalitatief goede BW-plekken centraal.

Speerpunten binnen deze opgave:

- Datagedreven werken (3.1) - zicht krijgen op de leemtes in het aanbod.
- Aansluiten op het voorliggend veld en eigen netwerk - De verbinding tussen BW, het voorliggend veld en sociale netwerken versterken (4.1).
- Expertise van andere aanbieders of domeinen benutten - Om betere ondersteuning te bieden bij complexe problematiek (4.2).
- Maatwerk rond indicaties - Passender omgaan met indicaties om beter aan te sluiten bij individuele uitzonderingssituaties (4.3).
- Naadloze overgangen - Tussen voorzieningen, woonvormen en gemeenten versoepelen (4.4).
- Rol ervaringsdeskundigen stimuleren en borgen - Structureel ervaringsdeskundigheid inzetten in begeleiding en beleid (5.1).
- Scholing in herstelgericht werken - Herstelgericht werken binnen BW versterken (5.2).
- Lokaal voorzieningen ontwikkelen - Specifieke voorzieningen voor BW realiseren, die regionaal gespreid zijn (6.1).
- Toekomstgerichte evaluatie BW-varianten - De huidige BW-vormen indien nodig doorontwikkelen, aansluitend op (toekomstige) behoeften van inwoners (6.2).
- Samenwerking op het snijvlak BW/Wlz - om passende ondersteuning en doorstroming te bevorderen (6.3).

OPGAVE 4 - BETERE HULP VOOR BANKSLAPERS

Deze opgave richt zich op inwoners zonder eigen woonplek die tijdelijk bij anderen verblijven (bankslapers). Deze groep heeft vaak te maken met meerdere problemen tegelijk, zoals schulden, psychische klachten of zorgmijding. Het doel is om deze inwoners snel te ondersteunen, stabiliteit te bieden en toe te leiden naar passende huisvesting en zorg.

Speerpunten binnen deze opgave:

- Structurele samenwerking wonen & zorg met bestaanszekerheid - Maatwerk voor bankslapers mogelijk maken, onder andere rond briefadressen, inkomen en regelgeving zoals de kostendelersnorm (1.2).
- Datagedreven werken - Inzicht in de problematiek, omvang en kenmerken van de groep bankslapers verdiepen (3.1).
- Zelfstandig wonen coördineren voor MO- en BW-cliënten - Instroom in de MO voorkomen door inwoners sneller toe te leiden naar zelfstandig wonen volgens het principe van Wonen Eerst (3.2).
- Passende woonvormen creëren - Tijdelijke en alternatieve woonoplossingen mogelijk maken, zoals woningdelen en hospitaverhuur (3.3).

SAMENHANG TUSSEN DE OPGAVEN

De vier opgaven hangen nauw met elkaar samen. Preventie vermindert instroom in de MO en BW. Voldoende woonplekken zorgen voor betere doorstroming. Passende ondersteuning voorkomt terugval. Door de acties langs deze opgaven te organiseren, ontstaat meer samenhang en richting in de uitvoering.

OVERIGE THEMA'S

Lokale kaders vormen het vertrekpunt voor de uitvoeringsagenda. Gemeenten werken nadrukkelijk samen met elkaar en met stakeholders. De uitvoeringsagenda wordt per jaar gemonitord en zo nodig aangevuld.

1. Inleiding

1 Doel

Het doel van deze uitvoeringsagenda is het concretiseren van de herijkte visie op maatschappelijke opvang (vanaf hier: MO) en beschermd wonen (vanaf hier: BW) 'Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen'. De beoogde maatschappelijke opgaven zijn:

1. Voor al onze inwoners een dak boven het hoofd.
2. Vaker en eerder inzetten op andere oplossingen.

We doen dit volgens het Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een Thuis'¹ en de visie van commissie Dannenberg op BW, in samenhang met de (nog vast te stellen) Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting.

3. Voldoende plekken BW.
4. Beter hulp voor bankslapers.

In de uitvoeringsagenda werken we de belangrijkste speerpunten en acties uit onder deze opgaven uit. Hiervoor nemen de 8 gemeenten de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Voor een beschrijving en cijfermatig overzicht van de beleidsterreinen MO en BW verwijzen we naar de visie.

¹ Nationaal Actieplan is te raadplegen v

Bron: Kansfonds

Dakloosheid kan ons allemaal overkomen. Het helpt als er meer begrip is voor mensen die dak- of thuisloos zijn geraakt of (psychisch) kwetsbaar zijn. In onze regio willen we er op tijd bij zijn. Daarmee bedoelen we dat we mensen waar nodig willen ondersteunen in hun eigen omgeving, zodat ze niet dakloos raken of door een instelling moeten worden opgevangen. Ons uitgangspunt is en blijft dat niemand in onze regio op straat hoeft te slapen. Als er toch opvang nodig is, dan proberen we iemand zo snel mogelijk weer (begeleid) zelfstandig te laten wonen in een eigen huis. Voor inwoners met psychische en/of psychosociale problematiek en inwoners met lub-problematiek die 24-uurs bereikbaarheid of toezicht nodig hebben bieden we beschermd wonen. Hierbij zorgen we voor een goede spreiding van voorzieningen in de centrumregio. We blijven goede en passende voorzieningen bieden, die aansluiten bij wat nodig is. De menselijke maat staat hierin centraal.

(Uit: visie "Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen", voorwoord)

1.2

Betrokkenen

De betrokken partijen bij het schrijven van deze uitvoeringsagenda:

- Acht gemeenten in de regio Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal. Zowel het sociaal domein als aanpalende domeinen zijn betrokken.
- Aanbieders van MO, BW, ambulante ondersteuning, lokale (wijk)teams en het lokale voorliggende veld.
- Vertegenwoordigers van cliënten (via cliëntenraden van aanbieders).
- Ervaringsdeskundigen.
- Cimot BW en Cimot MO (centrumgemeente Enschede).
- GGD.
- Woningbouwcorporaties.
- Zorgkantoor.

Deze betrokkenen zijn op verschillende momenten in het proces geraadpleegd en/of hebben gelegenheid gehad om advies te geven op tussentijdse concepten.

² Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen. Gemeente Enschede, oktober 2025.

Te raadplegen v

1.3

Totstandkoming

Deze uitvoeringsagenda komt voort uit de visie 'Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen', die eind 2025 door de gemeenten in regio Enschede is vastgesteld². De uitvoeringsagenda is tot stand gekomen met inbreng van alle hiervoor genoemde betrokkenen. Zij hebben op verschillende momenten hun inbreng kunnen geven op zowel de visie als de uitvoeringsagenda:

- Startbijeenkomst voor de uitvoeringsagenda op 3 juli 2025 met genodigden uit de hele regio, vanuit relevante stakeholders (+/- 70 deelnemers).
- Regionale ambtelijke en bestuurlijke overleggen gedurende 2025. Binnen de individuele gemeenten is de uitvoeringsagenda ambtelijk voorbesproken met collega's van aanpalende domeinen en beleidsterreinen.
- Bijeenkomsten van de adviesgroep maatschappelijk wonen, met maatschappelijke partners (aanbieders, woningbouwcorporaties, Cimot MO), diverse momenten in 2025.

Aanvullend hebben we de input op de visie uit de bijeenkomst voor gemeenteraden, cliëntenraden en participatieraden van de acht gemeenten op 9 april 2025 (+/- 40 deelnemers) ook benut voor de uitvoeringsagenda.

Beleidsmedewerkers en wethouders van de acht gemeenten, gecontracteerde aanbieders, woningcorporaties, ervaringsdeskundigen en participatie- en adviesraden hebben advies gegeven op tussentijdse versies van de visie.

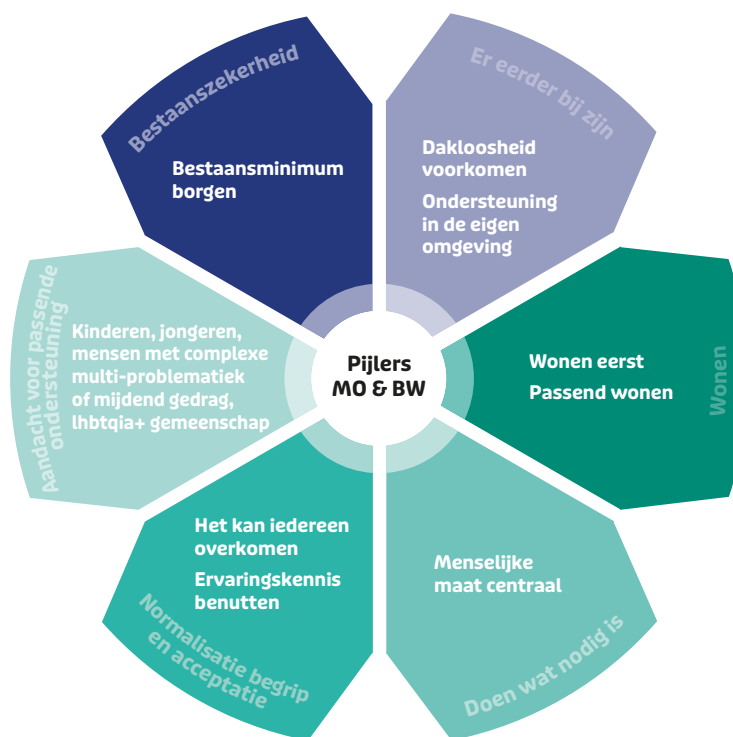
Relevante inbreng die tijdens bijeenkomsten of in deze adviezen in de eerste helft van 2025 is gegeven op de visie maar die bruikbaar was voor de uitvoeringsagenda, hebben wij in dit document een plek gegeven.

1 Pijlers

Zes pijlers vormen de basis voor de visie op MO en BW en daarmee ook de basis voor deze uitvoeringsagenda. Ze zijn gebaseerd op het 'Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een thuis', en van toepassing op zowel MO als BW.

Met de visie willen de acht gemeenten samen mogelijk maken dat inwoners zo zelfstandig mogelijk wonen en meedoen in de samenleving. Dit betekent dat inwoners in de toekomst nog meer dan nu het geval is, langer zelfstandig kunnen blijven wonen in de wijk. Of weer sneller zelfstandig kunnen gaan wonen nadat ze tijdelijk in een woning van een zorgaanbieder verbleven.

In figuur 1 geven we de zes pijlers weer. Voor een gedetailleerde beschrijving per pijler, verwijzen we naar de visie.

Figuur 1. De zes pijlers uit de visie 'Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen'

*Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen.
Dat is wat acht Twentse gemeenten als ambitie hebben
beschreven in hun visie op MO en BW.*

1.5 Aanpak om te prioriteren

We zien een sterke toename van dakloosheid, zowel landelijk als regionaal. Ondanks eerdere maatregelen blijft de wachtlijst voor BW bestaan. Na een geleidelijke daling in de afgelopen jaren, is de wachtlijst in 2025 weer flink gestegen. De urgentie en betrokkenheid om het voor inwoners beter te doen, zijn duidelijk voelbaar. Dankzij de inbreng van alle betrokkenen zijn er concrete acties opgehaald. We hebben bewust gekozen om te starten met de opgaven en acties die de meeste maatschappelijke impact hebben en haalbaar zijn. Dit geeft de komende twee jaar richting aan de uitvoering.

De uitvoeringsagenda is een levend document, dat jaarlijks wordt gemonitord. Na twee jaar volgt een evaluatie en bijsturing. Ook andere opgaven blijven in beeld, bijvoorbeeld (tussentijdse) wijzigingen in wet- en regelgeving, zodat we flexibel kunnen inspelen op nieuwe inzichten en mogelijkheden.

Met deze aanpak wil de regio samen met partners zorgen voor betere ondersteuning van inwoners en cliënten.

2. Van visie naar praktijk

In dit hoofdstuk werken we de visie uit in speerpunten en daaronder concrete acties. Deze acties geven richting aan de uitvoering in de regio centrumgemeente Enschede en zijn bedoeld voor de komende periode. Ze dragen zoveel mogelijk bij aan het realiseren van de 4 opgaven, zoals genoemd in de inleiding in hoofdstuk 1.

De speerpunten zijn in dit hoofdstuk gegroepeerd langs de 6 pijlers. Per pijler beschrijven we de speerpunten die prioriteit hebben. Per speerpunt geven we het huidige knelpunt, een toelichting, het doel en de concrete acties die nodig zijn. We benoemen bij de acties of ze gaan over MO, BW of beiden. Ook maken we onderscheid tussen regionale acties en lokale acties voor de gemeenten.

We geven aan het begin van dit hoofdstuk in tabel 1 een overzicht van de speerpunten en acties. In de tabel staat ook vermeld aan welke van de 4 opgaven elk speerpunt bijdraagt. Zo maken we zichtbaar hoe de verschillende acties samen bijdragen aan de 4 opgaven:

1. Voor al onze inwoners een dak boven het hoofd.
2. Vaker en eerder inzetten op andere oplossingen.
3. Voldoende plekken BW.
4. Betere hulp voor bankslapers.

N.B. De nummering van de opgaven verwijst naar de 6 pijlers uit de visie en de uitwerking in hoofdstuk 2. De nummers geven daarmee de herkomst van een actie aan en niet de volgorde of urgentie binnen een opgave. Eén actie kan hierdoor bijdragen aan meerdere opgaven.

Bron: Kansfonds

Tabel 1. Overzicht van speerpunten en acties, per opgave

Speerpunt	Actie	Opgave
PIJLER BESTAANSZEKERHEID		
	a) Afspraken over verantwoordelijkheid financiële vaardigheden b) Financiële vaardigheden in onderzoeksverslag / ondersteuningsplan c) Monitoring financiële vaardigheden in evaluatiegesprekken d) Lokaal laagdrempelig aanbod aanleren financiële vaardigheden	2
	a) Uniforme afspraken uitvoeren Wet BRP t.a.v. briefadressen b) Maatwerk bankslapers en inkomen c) Afspraken ter voorkomen dakloosheid bij life events d) Regionale afspraken doorbetaling huur e) Bestendigen goed werkende schuldenaankpak voor jongeren	1, 2, 4
PIJLER ER EERDER BIJ ZIJN		
	a) Regionale afspraken & ingrediënten toekomstplannen 16-27 jaar b) Relevante ingrediënten toekomstplan borgen in subsidieafspraken BW/MO c) Onderzoeksverslag / ondersteuningsplan bouwt voort op toekomstplan d) Jaarlijkse kennisuitwisseling toekomstplannen	2
	a) samenwerking en informatie-uitwisseling stimuleren	2
PIJLER WONEN EERST		
	a) Monitoren wachtlijsten, instroom en uitstroom en vertaalslag naar behoeften aanbod en woningvoorraad b) Verdiepende analyse thuislozenproblematiek en voorstel aanpak	1, 3, 4
	a) Gecoördineerd uitstroomproces samen met fysiek domein b) Verkenning Wonen Eerst aansluitend op uitgangspunten urgentieverordening c) Verkennen uitstroom Wlz binnen kaders Wet Versterking regie volkshuisvesting	1, 4
	a) Lokaal nieuwe woonvormen ontwikkelen o.b.v. monitoringsinfo b) Gezamenlijke leergang gemengd wonen volgen c) Voorkomen huisuitzettingen en verlies van woning	1, 4

Speerpunt	Actie	Opgave
PIJLER DOEN WAT NODIG IS		
	a) BW/MO-aanbieders kennen voorliggend veld nabij locaties b) Kennismaking met voorliggend veld nabij locaties c) Eigen netwerk en voorliggend veld in ondersteuningsplan d) Behoud netwerk en benutten voorliggend veld in subsidieafspraken	3
	a) Consultatie en samenwerking rond verslaving/ggz/autisme/lvb/combinaties b) Stimuleren samenwerking door aanbieders c) Onderzoek noodzaak aanvullende expertise zoals lvb d) Advies aanvullende expertise in ondersteuningsplan	3
	a) Onderzoek maatwerk rond diagnostiek b) Onderzoeksplekken diagnostiek verkennen c) Extra inzet diagnostiek bij wachttijden	1, 3
	a) Leer- en inspiratiebijeenkomsten b) Ambtelijke verkenning naadloze overgang	3
	a) Werkafspraken onder de aandacht brengen	2
PIJLER NORMALISATIE, BEGRIP EN ACCEPTATIE		
	a) Ervaringsdeskundigen naast de inwoner b) Borgen inzet ervaringsdeskundigen	3
	a) Scholing begeleiders mogelijk maken b) Stimuleren inzet ervaringsdeskundigen	3

Speerpunt	Actie	Opgave
PIJLER PASSENDE ONDERSTEUNING		
	a) Openstaande vragen monitoring formuleren b) Integrale regionale projectgroep BW-voorzieningen c) Onderlinge ondersteuning gemeenten d) Sturen op woonzorgvoorzieningen bij nieuwbouwplannen e) Wachtlijstaanpak continueren en verrijken f) Regionale samenwerking nachtzorg ondersteunen	1, 3
	a) Onderzoeksvraag formuleren b) Onderzoek (laten) uitvoeren	3
	a) Huidige situatie BW / Wlz in kaart b) Plan passend zorglandschap c) Wachttijden en capaciteit inzichtelijk maken d) Maatwerkoplossingen zoals sjaef huse e) Samenwerking aanpak zorgfraude en ondermijning f) Procesafspraken woonzorginitiatieven BW / Wlz	3
OVERIGE SPEERPUNTEN		
	a) Lokale road show per gemeente b) Terugkoppeling opbrengst road shows	1-4
	a) Voortgang acties uitvoeringsagenda in beeld brengen b) Opstellen indicatoren	1-4

Bestaanszekerheid

1.1 FINANCIËLE VAARDIGHEDEN VERSTERKEN

Knelpunten - Financiële problemen zijn vaak een (mede)veroorzaker van dakloosheid. Mensen zoeken en/of vinden niet altijd (tijdig) hulp bij financiële problemen. Cliënten die vanuit BW of MO zelfstandig gaan wonen, hebben daarvoor niet altijd voldoende financiële vaardigheden.

Toelichting - De vaardigheden die al aandacht krijgen: dagbesteding, huishouden, persoonlijke verzorging, psychisch functioneren, sociale vaardigheden en woonvaardigheden. Er is echter meer aandacht nodig voor het aanleren van financiële vaardigheden. Onder financiële vaardigheden verstaan we de basisvaardigheden voor het beheren van de eigen financiën, taal- en rekenvaardigheden, digitale vaardigheden en het contact op kunnen nemen met instanties. Het is op dit moment onvoldoende expliciet wie verantwoordelijk is voor het aanleren van financiële vaardigheden. Deze vaardigheden kunnen zowel een positief effect hebben op de duurzame uitstroom van mensen uit BW en MO, als instroom voorkomen en helpen mensen om duurzaam zelfstandig te wonen.

Doel - Mensen die uit de voorzieningen van BW en MO uitstromen hebben voldoende financiële vaardigheden om zelfstandig te kunnen wonen.

Acties

- a) De centrumgemeente maakt afspraken met aanbieders van BW en MO over hun verantwoordelijkheid voor het aanleren van financiële vaardigheden, die nodig zijn om zelfstandig te kunnen wonen. Dit kunnen aanbieders zelf uitvoeren of in samenwerking/afstemming met de partijen die hierin zijn gespecialiseerd.
- b) Het Cimot BW neemt bij het afgeven van een indicatie voor BW in het onderzoeksverslag bij de doelen (het aanleren van) financiële vaardigheden op. Het Cimot MO borgt dat de aanbieder MO dit opneemt in de ondersteuningsplannen.

- c) Cimot MO en Cimot BW monitoren (het aanleren van) financiële vaardigheden in de evaluatiegesprekken met cliënten en aanbieders.
- d) Het aanleren van financiële vaardigheden is onderdeel van het reguliere lokale aanbod en blijft lokaal laagdrempelig toegankelijk en beschikbaar voor zelfstandig wonende inwoners. We doen het volgende om dit te stimuleren:
 - I. De centrumgemeente brengt dit extra onder de aandacht van MO- en BW-organisaties, lokale toegang en Cimot MO en Cimot BW.
 - II. Alle acht gemeenten borgen binnen hun gemeente dat er laagdrempelige mogelijkheden zijn voor het aanleren van financiële vaardigheden (zoals budgetteren, omgaan met instanties en digitale vaardigheden), gericht op financieel fit worden en blijven.

1.2 STRUCTURELE SAMENWERKING WONEN & ZORG MET BESTAANSZEKERHEID (LOKAAL EN REGIONAAL)

Knelpunt – In de uitvoering merken gemeenten dat er nog vaak belemmeringen zijn rond een aantal zaken:

- Het krijgen van een briefadres voor mensen die dakloos zijn is moeizaam, terwijl dit voor hen een cruciaal startpunt is voor het organiseren van andere zaken (zoals een uitkering). Door gemeenten wordt op dit punt de wet niet altijd consistent uitgevoerd.
- Mensen die thuisloos zijn en in hun netwerk verblijven, de zogenaamde 'bank-slapers', ervaren problemen met de kostendelersnorm, omdat zij daardoor niet structureel in hun netwerk kunnen verblijven zonder verlies van inkomen.
- Rond life events is het risico op dakloos raken verhoogd. Bijvoorbeeld omdat mensen hun inkomen verliezen door een scheiding of verlies van een baan. Bij jeugdzorgproblematiek speelt vaak echtscheidingsproblematiek mee.
- Als een inwoner wordt opgenomen, bijvoorbeeld tijdelijk in een safehouse of in de vrouwenopvang verblijft of in detentie komt, is het risico groot dat men de woning kwijtraakt als de huur niet kan worden doorbetaald. Om dit te voorkomen is het in veel gemeenten al mogelijk om de huur een bepaalde periode door te betalen. Hier is nog geen regionaal uniforme afspraak over.

Toelichting – De benoemde knelpunten kunnen de kans vergroten dat mensen dakloos raken of blijven.

De gemeenten in de regio centrumgemeente Enschede werken al samen

met gespecialiseerde partners zoals de Stadsbank Oost Nederland met een methodiek om jongeren tussen 18 en 27 jaar te helpen bij het oplossen van hun schulden. Een voorbeeld is het Jongerenperspectieffonds. Binnen deze aanpak stelt een jongere met een trajectbegeleider een toekomstplan op en werken ze aan persoonlijke doelen (ook voor problemen die niet met geld te maken hebben). Een schuldhulpverlener maakt een regeling om de schulden op te lossen. De gemeente koopt de verschillende schulden af, waarna de jongere en trajectbegeleider afspraken maken over hoe deze schuld af te lossen. Dit type aanpak geeft jongeren de kans om een nieuwe start te maken. Het maakt mogelijk dat jongeren zelfstandig kunnen gaan wonen. Binnen Twentse Koers is dit al regionaal opgepakt.

Doel – Lokaal en regionaal wordt de samenwerking versterkt tussen de beleidsterreinen wonen & zorg met bestaanszekerheid, waardoor dakloosheid zoveel mogelijk wordt voorkomen en verkort.

Acties

- In het verkrijgen van een briefadres komen regionaal uniforme werkafspraken om de Wet basisregistratie personen (BRP) ten aanzien van briefadressen consistent te kunnen uitvoeren. Dit vraagt om goede samenwerkingsprocessen tussen bijvoorbeeld burgerzaken, het CIMOT MO, gemeenten onderling en organisaties die dakloze mensen begeleiden.
- De acht gemeenten onderzoeken lokaal wat nodig is om te regelen dat voor bankslapers maatwerk mogelijk is in relatie tot hun inkomen.
- Om dakloosheid rond life events te voorkomen maken de acht gemeenten lokaal en zo mogelijk regionaal afspraken over tijdig:
 - financiële problemen signaleren,
 - uitkering toekennen,
 - afstemmen tussen Werk & Inkomen en Wmo/CIMOT MO.
- Gemeenten onderzoeken de mogelijkheden om afspraken over het doorbetalen van huur in specifieke situaties meer regionaal uniform te maken.
- De acht gemeenten bestendigen lokaal een goed werkende schuldenaanpak voor jongeren, om meer financiële balans te krijgen.

2 Er eerder bij zijn

2.1 WERKEN MET TOEKOMSTPLANNEN

Knelpunten – Jongeren in de regio centrumgemeente Enschede worden nog onvoldoende tijdig op hun toekomst na 18 jaar en zelfstandig wonen voorbereid. Zo blijkt uit de ETHOS-telling in 2024 dat van de mensen in de regio die dak- of thuisloos zijn, ruim 20% tussen de 16 en 27 jaar is. In totaal gaat het om meer dan 100 jongeren/jongvolwassenen. Ook is het aantal jongeren in BW relatief hoog ten opzichte van andere regio's (toegelicht in de visie). Dit aantal is al jaren stabiel, blijkt uit het dashboard BW.

Toelichting – Het werken met toekomstplannen geeft inzicht in de doelen en wensen van een jongere voor de toekomst en legt vast welke stappen daarvoor nodig zijn. Dit vergroot de kans dat een jongere deze doelen en wensen kan bereiken. In het beleidsterrein jeugd is werken met toekomst-plannen in Twente al in opbouw en vastgelegd in een deel van de contracten voor wonen/verblijf, in het beleidsterrein Wmo nog niet.

Met name de gemeente Hengelo heeft al de nodige ervaring met het werken met toekomstplannen en heeft hiervoor een app laten ontwikkelen.

Bron: Kansfonds

Doel – Met aanbieders in de hele keten wordt afgesproken dat zij werken met toekomstplannen voor jongeren en jongvolwassenen van 16-27 jaar. Met de hele keten wordt bedoeld: aanbieders van geïndiceerde ambulante en intramurale ondersteuning onder Jeugdwet en Wmo (lokaal en BW/MO). Voor de aanbieders MO en BW gaat het om de relevante onderdelen uit het toekomstplan voor het toewerken naar zelfstandigheid. Er komt geen verplichte vaste methodiek, maar een toekomstplan heeft wel een aantal vaste ingrediënten, zoals bijvoorbeeld:

- regie beleggen bij de jongere,
- werken met de leefgebieden (BIG 5³) van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), daaruit volgt o.a. inschrijven voor woonruimte op 16-jarige leeftijd of op het moment van in zorg nemen en samenwerken met het eigen netwerk.
- de perspectiefbepaling,

Acties

- a) De centrumgemeente maakt regionaal met de acht gemeenten de afspraak dat toekomstplannen een vereiste zijn bij ondersteuning aan 16-27-jarigen en benut hierbij de ervaringen van gemeente Hengelo. Een afvaardiging van de acht gemeenten bepaalt in afstemming met het beleidsterrein jeugd regionaal de vaste ingrediënten voor de toekomstplannen en verwerkt dit in een voorbeeldformat. Het kader is in elk geval de al vastgestelde afspraken in de contracten jeugdhulp.
- b) De centrumgemeente borgt het gebruik van de relevante ingrediënten uit de toekomstplannen in de subsidieafspraken met aanbieders BW en MO.
- c) Voor het Cimot MO en Cimot BW geldt:
 - I. Het Cimot MO ziet erop toe dat in de ondersteuningsplannen van de MO-partners wordt voortgebouwd op de relevante doelen uit de toekomstplannen van de jongeren.
 - II. Het Cimot BW draagt er zorg voor dat de doelen in het onderzoeksverslag aansluiten bij de relevante doelen uit het toekomstplan en bouwt in het onderzoeksverslag en de daarin opgenomen doelen voort op het toekomstplan van jongere.

III. Als 16-27-jarigen uitstromen uit MO worden de (nog) relevante doelen geborgd bij de overdracht aan een andere zorgaanbieder.

- d) Samen met het domein jeugd faciliteren we regionale kennis-uitwisseling over het gebruik van toekomstplannen tussen gemeenten, andere wettelijke verwijzers (zoals gecertificeerde instellingen) en de jeugdhulp- en MO- en BW-aanbieders. Hiervoor organiseren we jaarlijks een inspiratiesessie, gezamenlijk met het jeugd-domein. Ook wordt het kernpartnersoverleg benut. Dit zijn vaste overleggen (voor MO en voor BW, elk 3-4 keer per jaar) met de centrumgemeente, gesubsidieerde aanbieders en respectievelijk Cimot MO en Cimot BW

2.2 VROEGSIGNALERING DREIGENDE DAKLOOSHEID

Knelpunt – Rond life events is het risico op dakloosheid extra groot. Dit wordt niet altijd tijdig gesignaleerd en er wordt niet altijd adequaat gereageerd.

Toelichting – Er zijn al goede voorbeelden van vroegsignalering. Bij vroegsignalering onbegrepen gedrag is er in veel gemeenten al de mogelijkheid om snel op huisbezoek te gaan en korte lijnen te hebben tussen GGD, politie en woningbouwcorporatie. Per situatie wordt afgewogen of het helpend is om samen met een ervaringsdeskundige te gaan.

N.B.: Ook de speerpunten onder de pijler bestaanszekerheid dragen bij aan het voorkomen van dakloosheid.

Doel – Uitvoeringsorganisaties in de wijken (zoals wijkteams) herkennen tijdig de signalen van dreigende dakloosheid, vooral rond life events. Ze weten wat ze dan kunnen inzetten.

Actie

- a) Gemeenten organiseren en stimuleren met lokale bijeenkomsten de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen lokale sociale basis en onderwijs, om kennis en deskundigheid te vergroten over de triggers die kunnen leiden tot dakloosheid.

³ De BIG 5: Support, Wonen, School en werk, Inkomen en Welzijn, meer informatie v

Wonen

3.1 DATAGEDREVEN WERKEN, ALS BASIS VOOR PASSEND, DEKKEND EN REGIONAAL GESPRED ZORGLANDSCHAP

Knelpunten – Om bij te kunnen dragen aan de regionale woonopgave voor mensen die uitstromen uit BW en de MO, moet er structureel zicht zijn op het type woningen dat lokaal nodig is. Het gaat bijvoorbeeld om kleinere betaalbare huurwoningen voor jongeren. De acht gemeenten en de woningcorporaties hebben dit inzicht soms nog onvoldoende om de benodigde nieuwe woonvormen te ontwikkelen. Niet alle gemeenten hebben voldoende passend aanbod om de afspraken gemaakt in de concept urgentieverordening waar te kunnen maken.

Binnen de regio centrumgemeente Enschede zijn onvoldoende voorzieningen voor BW en Wlz-ggz-wonen, ondanks de aanpak van de wachtlijst BW vanaf 2023. Bovendien zijn de BW-voorzieningen vooral geconcentreerd in Enschede, Hengelo en Oldenzaal. Ook het detailinzicht ontbreekt in wat precies nodig is aan voorzieningen en het aantal plekken per type om tot een passend, dekkend en regionaal gespreid zorglandschap te komen. Dit inzicht draagt vooral bij aan pijler 6 (passende ondersteuning). Omdat het logisch is om het inzicht in voorzieningen (voor instroom) en woningen (voor uitstroom) in samenhang te bekijken, nemen we beiden in deze paragraaf op. Bij pijler 6 verwijzen we terug naar dit onderwerp.

Toelichting – Globaal is er zicht op ontbrekende lokale woonvormen, in ieder geval voor:

- jongeren van 18-21 jaar,
- thuislozen zonder inkomen of verblijfsadres (bankslapers),
- mensen met onangepast gedrag/zorgmijders, o.a. mensen zonder indicatie op straat die niet in de opvang willen. Voor deze mensen zouden indicatievrije plekken/een vorm als Skaeve Huse passend zijn.

Dit is onvoldoende specifiek voor gemeenten om lokaal specifiek woningaanbod te kunnen uitbreiden.

In 2024 is de eerste telling van dak- en thuislozen uitgevoerd in de regio: de ETHOS-telling. Dit onderzoek wordt gezien als een nulmeting.

Doel – Er is structureel zicht op de behoefte aan woningen en voorzieningen voor BW, BW-lvb en Wlz-ggz-wonen en dit wordt regionaal in samenhang besproken, met betrokkenheid van het zorgkantoor, om te komen tot een passend, dekkend en regionaal gespreid zorglandschap. Daarmee kan beter en sneller de vertaalslag worden gemaakt van de huidige behoefte van inwoners naar te ontwikkelen aanbod. Gemeenten die lokaal een locatie beschikbaar hebben, kunnen hier dan op aansluiten en zo bijdragen aan de regionale opgave. Onderdeel hiervan is dat de ETHOS-telling in 2028 wordt herhaald, om effecten van nieuw beleid zichtbaar te kunnen maken.

Acties

- a) Op het periodieke regionaal ambtelijke overleg MO en BW presenteert de centrumgemeente halfjaarlijks de monitoringsinformatie over wachtlijsten en instroom (via Cimot BW en Cimot MO) en uitstroom (via uitstroomproces BW en transferpunt). De centrumgemeente maakt samen met de regiogemeenten een vertaalslag van deze informatie naar behoeften en leemtes in aanbod in de passende woningvoorraad op niveau van regiogemeenten.
- b) De centrumgemeente voert in samenwerking met de acht gemeenten een verdiepende analyse uit op de problematiek van thuislozen (bankslapers) en doet op basis hiervan een voorstel voor een aanpak, als startpunt voor de acht gemeenten om een lokaal plan van aanpak te schrijven.

Bron: Kansfonds

3.2 ZELFSTANDIG WONEN COÖRDINEREN VOOR MO- EN BW-CLIËNTEN

Knelpunten

- In de (concept) urgentieverordening Twente staan meerdere doelgroepen die in de zoektocht naar een woning voor urgentie in aanmerking komen. Het is van groot belang dat de urgentie-verordening wordt geïmplementeerd en een gecoördineerd uitstroomproces wordt vormgegeven voor de urgente groepen in de verordening. Dit Twentse proces start in 2026 vanuit het domein wonen, in samenwerking met het sociaal domein. Hiermee voorkomen we dat vanuit verschillende domeinen verschillende werkwijzen ontstaan en onduidelijkheid en concurrentie tussen doelgroepen op woningen ontstaat. Een ander risico is dat onvoldoende regionale verdeling plaatsvindt, ondanks het woonplaatsbeginsel, omdat de sociale woningvoorraad (als percentage van het totaal aantal woningen) per gemeente verschilt.
- Mensen die dreigen dakloos te raken, krijgen pas urgentie als zij eerst dakloos zijn geworden en een beschikking hebben voor de MO. Dreigend dakloze mensen en bankslapers (uitgezonderd gezinnen) vallen dus niet onder de urgente groepen. De regio Twente neemt dit standpunt over in de regionale urgentieverordening. Dat schuurt met de wens voor 'Wonen Eerst': het voorkómen van dakloosheid en verblijf in de opvang en juist vanuit de veilige omgeving van een woning werken aan herstel.
- Uitstroom uit de Wlz wordt niet gefaciliteerd.

Toelichting – Gemeenten zoeken passende huisvesting voor verschillende kwetsbare groepen, waaronder mensen die uit de MO of het BW komen. Voor uitstroom uit de MO en vrouwenopvang is een transferpunt opgezet voor heel Twente, dat in de praktijk goed werkt om deze mensen te huisvesten. Ook voor BW zijn er op Twents niveau al sinds 2017 goede afspraken met de woningbouwcorporaties over uitstroom naar regulier wonen: het uitstroomproces BW. In de praktijk blijkt ook een kleine groep mensen in de Wet langdurige zorg (Wlz) soms toch uit te kunnen stromen van een instelling naar een woning met een Volledig pakket thuis of Modulair pakket thuis, als er een geschikte woning is. Het is nog niet bekend of deze groep aangemerkt wordt als urgentiegroep in het kader van de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting.

Doelen

- Een belangrijk doel is om Wonen Eerst vorm te geven en daarmee te voorkomen dat mensen in de MO komen.
- Door de procesafspraken van het huidige transferpunt en uitstroombroces BW over te nemen, kan de plaatsing van urgente groepen in balans en in samenhang worden vormgegeven. Idealiter wordt integraal gewerkt, dus met eenzelfde werkwijze voor verschillende groepen inwoners.
- De uitstroom uit de Wlz moet, voor mensen bij wie dat mogelijk is, worden bevorderd. Zo kunnen plekken weer beschikbaar komen voor nieuwe cliënten, ook voor BW vanuit Cimoto BW.

Acties

- Vanuit het domein wonen wordt, in samenwerking met het sociaal domein, op Twentse schaal de urgentieverordening geïmplementeerd nadat deze in alle gemeenten is vastgesteld. Er wordt een gecoördineerd uitstroombroces vormgegeven voor de in de verordening opgenomen urgente groepen, naar voorbeeld van het transferpunt MO/VO en het uitstroombroces BW. Gemeenten werken hiervoor samen vanuit de domeinen sociaal en fysiek (wonen), waarbij de belangen van de urgente groepen uit de MO, VO en BW worden geborgd. Tijdens dit proces benadrukken we het belang om op bestuurlijk niveau de samenwerking tussen het sociaal domein en fysiek domein (wonen) structureel te versterken.
- De centrumgemeente verkent mogelijke vormen van Wonen Eerst voor de regio in aansluiting op de uitgangspunten van de urgentieverordening, waaronder de fair share. Op basis van de verkenning doet de centrumgemeente hiertoe een voorstel.
- De centrumgemeente gaat na of de doelgroep binnen de Wlz-ggz-wonen (met uitstroombmogelijkheden van een voorziening naar wonen in de wijk met MPT) een wettelijke doelgroep is in de Wet Regie Volkshuisvesting. Als dit het geval is wordt in afstemming met het zorgkantoor en de BW-aanbieders die ook deze groep bedienen, een pilot gestart. Dit is vooruitlopend op de uitwerkingsafspraken van de urgentieverordening. Vrijkomende plekken komen beschikbaar voor mensen op de wachtlijst voor BW.

3.3 PASSENDE WOONVORMEN CREËREN IN ELKE GEMEENTE

Knelpunten – De acht gemeenten willen graag bijdragen aan de regionale woonopgave om instroom in BW en MO te voorkomen en uitstroom te bevorderen. In elke gemeente vraagt dit om voldoende betaalbare woningen voor deze groepen, zoals vastgelegd in de woondeal. Die zijn er in de praktijk vooral in de kleine gemeenten nog onvoldoende.

Toelichting – Voor lokale gemeenten ontbreekt het aan inzicht in welke woonvormen precies bijdragen aan de regionale opgave en hoe zij dit in de praktijk kunnen realiseren.

Doel – Lokaal zijn er voldoende passende woningen voor mensen die uitstromen uit BW en de MO en om te voorkomen dat mensen moeten instromen. Monitoringsinformatie vormt de basis om dit vorm te geven (zie 3.1).

Acties

- De acht gemeenten realiseren lokaal passende nieuwe woningen en woonvormen voor inwoners. Zoals betaalbare woningen voor jongvolwassenen, vormen van community wonen en wonen met ambulante ondersteuning. Gemeenten benutten hierbij de monitoringsinformatie (zie 3.1) om te bepalen wat de best passende vorm is en voor welke groep. Op basis van de monitoringsinformatie en regionale afstemming, worden zo nodig gemeenten en aanbieders actief gemacht voor de ontwikkeling van nieuw aanbod van wonen met ambulante ondersteuning vanuit de lokale Wmo. Gemeenten krijgen daarbij advies over de precieze invulling en aanpak van gemeenten die deze ervaring al hebben. Dit wordt geïnventariseerd in het regionaal ambtelijk overleg BW en MO.
- Ter ondersteuning volgen de gemeenten gezamenlijk met woningbouwcorporaties een leergang gemengd wonen.
- Gemeenten (sociaal en fysiek domein gezamenlijk) maken out-of-the-box oplossingen mogelijk om huisuitzettingen en verlies van woning tijdens tijdelijk verblijf elders te voorkomen, en om mensen makkelijker tijdelijk te huisvesten ter voorkoming van dakloosheid (bijv. hospita- en kamerverhuur, woningdelen, woningsplitsen).

Doen wat nodig is

4.1 AANSLUITEN OP VOORLIGGENDE VELD EN EIGEN NETWERK

Knelpunten – Mensen in de MO en BW raken vaak het contact met hun oorspronkelijk sociaal netwerk kwijt of het contact raakt verstoord. Bij uitstroom uit MO en BW hebben zij onvoldoende sociaal netwerk en vangnet in de omgeving. De weg vinden naar initiatieven in het voorliggend veld gaat niet vanzelf.

Toelichting – Laagdrempelige steunpunten en andere initiatieven in het voorliggend veld (informele en institutionele sociale basis⁴) kunnen van grote meerwaarde zijn voor mensen in BW en MO, aanvullend op de begeleiding die ze ontvangen. Mensen in de MO en in BW kunnen hier bijvoorbeeld werken aan herstel, buurtgenoten ontmoeten, hun netwerk versterken en deelnemen aan activiteiten. Vanuit het transformatieplan Mentaal gezond Twente van 10 oktober 2025 wordt gewerkt aan een regionaal dekkend netwerk van samenwerkende laagdrempelige steunpunten.

Doelen – Aanbieders van MO en BW kennen (de mogelijkheden van) laagdrempelige steunpunten en initiatieven in het voorliggend veld, met name in de directe omgeving van hun locaties en stimuleren en begeleiden hun cliënten actief om hier gebruik van te maken. Ook stimuleren en begeleiden zij het herstel en/of behoud van het eigen sociaal netwerk van de cliënten. Hiermee maken de cliënten die uitstromen in de wijk een zachte landing en kunnen zij beter functioneren in de nieuwe leefomgeving.

⁴ De informele sociale basis bestaat uit netwerken in de lokale samenleving zonder formele status. De institutionele sociale basis omvat collectieve voorzieningen en voorzieningen of ondersteuning waar iemand zonder indicatie gebruik van kan maken (denk aan het consultatiebureau/GGZ, bibliotheken en vrijwillige ondersteuning). Bron: Verwey Jonker. (2022).

Acties

- De MO- en BW-aanbieders inventariseren het aanwezige aanbod in het voorveld in de nabijheid van hun locaties dat relevant is voor hun cliënten.
- De MO- en BW-aanbieders brengen dit aanbod onder de aandacht bij begeleiders. Er wordt lokaal bijvoorbeeld kennismaking over en weer georganiseerd met initiatieven in de omgeving van een MO- of BW-locatie.
- Het Cimoto BW en de MO-aanbieders vragen bij de aanmelding van cliënten ook naar het eigen netwerk en betrokkenheid van het voorliggend veld en nemen dit mee in de doelen in het onderzoeksverslag en in de ondersteuningsplannen. Dit wordt toegevoegd aan de bestaande werkwijze.
- In subsidieafspraken wordt opgenomen dat aanbieders MO en BW inzetten op behoud en versterken van het eigen netwerk (inclusief een eventueel betrokken JIM – Jouw Ingebrachte Mentor), op de hoogte zijn van relevant lokaal aanbod en hiermee contact leggen in het belang van cliënten.

Bron: Kansfonds

4.2 EXPERTISE VAN ANDERE AANBIEDERS OF DOMEINEN BENUTTEN

Knelpunt – Aanbieders hebben niet altijd de benodigde expertise in huis voor cliënten met hulpvragen op het snijvlak van verschillende expertises (bijvoorbeeld ggz, verslaving, problematiek rond licht verstandelijke beperking (vanaf hier: lvb), of een combinatie van problematieken). Cliënten moeten dan regelmatig verhuizen naar een andere aanbieder vanwege contra-indicaties, krijgen onvoldoende passende ondersteuning of hun situatie escaleert. Soms moeten cliënten zelfs meerdere keren van aanbieder wisselen omdat niemand alle expertise in huis heeft.

Toelichting – Voor deze cliënten is het waardevol als de expertise vanuit verschillende organisaties kan worden benut, zodat cliënten bij dezelfde aanbieder kunnen blijven, in plaats van te verhuizen.

Doel – Cliënten hoeven niet of veel minder te verhuizen en krijgen beter passende ondersteuning, doordat de aanbieders hebben geregeld dat er verschillende expertise voorhanden is.

Acties

- Aanbieders BW en MO weten welke expertise er is en benutten de beschikbare consultatie- en adviesmogelijkheden op het gebied van verslaving, ggz, autisme, lvb en combinaties optimaal. Als de consultatiefunctie niet toereikend is, werken ze intensiever samen om de expertise te borgen.
- De centrumgemeente stimuleert dit in de accountgesprekken met aanbieders van BW en MO en agendeert het in het kernpartnersoverleg MO en kernpartnersoverleg BW. Inspiratiemateriaal wordt verzameld en beschikbaar gesteld.
- De centrumgemeente onderzoekt of er noodzaak is om ook nog andere expertise, bijvoorbeeld op het gebied van LHBTQIA+, te kunnen inzetten en realiseert dat missende expertise ingezet wordt.
- Cimot BW adviseert op cliëntniveau over de inzet van aanvullende expertise in het ondersteuningsplan.

Doel – Mensen met multiproblematiek en/of onveilig gedrag en zorgmijders kunnen een passende plek krijgen. Daarbij is en blijft altijd het uitgangspunt dat het Cimot BW het onderzoek ten behoeve van de indicatiestelling voor BW doet.

4.3 MAATWERK ROND INDICATIES MOGELIJK MAKEN

Knelpunten – Sommige mensen met behoefte aan een beschermde woonomgeving kunnen momenteel geen indicatie krijgen.

Toelichting

- Voor een indicatie voor BW of de Wlz-ggz-wonen is een diagnose nodig. Mensen in de MO die verslaafd zijn, maar geen diagnose hebben, kunnen geen toegang krijgen tot BW, omdat zij voor de benodigde diagnostiek een periode uit gebruik moeten zijn. Zij zitten dan onnodig lang in de MO.
- Mensen die dakloos zijn met complexe problematiek, niet passen in de MO en zorg mijden, hebben en krijgen vaak geen indicatie en krijgen daardoor geen passende ondersteuning.

Acties

- a) De centrumgemeente, Cimot BW, Cimot MO en aanbieders BW en MO onderzoeken of ze in specifieke gevallen maatwerk kunnen bieden bij diagnostiek en indicatiestelling. Het gaat om mensen in de MO waarvan professionals inschatten dat ze baat lijken te hebben bij BW vanwege de ernst van hun problematiek.
- b) De centrumgemeente onderzoekt het realiseren van onderzoeksplekken waar dakloze zorgmijdende mensen tijdelijk kunnen verblijven voor diagnostiek en indicatiestelling.
- c) De centrumgemeente onderzoekt of er een team van gedragswetenschappers uit de gesubsidieerde aanbieders samengesteld kan worden om diagnostiek af te nemen wanneer er sprake is van een lange wachtlijst voor diagnostiek en maakt met de gesubsidieerde aanbieders afspraken over de inzet van dit team.

4.4 NAADLOZE OVERGANGEN

Knelpunt – In de overgang van BW naar een andere woonplek en/of een andere gemeente (uitstroom) zijn nog te veel drempels. Dat geldt zowel voor de toegang (tussen Cimot BW en lokale toegang) als voor de begeleiding (tussen aanbieders BW en ambulante begeleiding).

Toelichting – Mensen die te maken krijgen met (toegang tot) BW krijgen vaak ook te maken met overgangen naar een andere woonplek en/of een andere gemeente (in- en uitstroom). Bij elke overgang is er een risico dat iemand drempels ervaart, wat de overgang belemmert omdat iemand opnieuw moet wennen en vertrouwen moet opbouwen. Het is dan niet voldoende om iemand te verwijzen naar een andere plek. Het kan nodig zijn dat een vertrouwd persoon meegaat of een tijdje mee blijft lopen (zoals een begeleider, ervaringsdeskundige of iemand uit het eigen sociaal netwerk). En dat men nagaat of iemand goed is aangekomen. Dit kan bijvoorbeeld via een dakpanconstructie, waarbij de huidige en nieuwe begeleiding een periode beiden beschikbaar zijn. Iemand kan dan wennen aan een nieuwe begeleider of nog een tijdje terugvallen op een vertrouwde begeleider. Niet iedereen maakt hier gebruik van. Soms geeft weten dat dit kan al voldoende vertrouwen. Een ander risico is dat belangrijke informatie niet goed overkomt tussen Cimot BW en lokale toegang. Met toestemming kan informatie gedeeld worden, wat helpt om iemand niet diens hele verhaal opnieuw te laten vertellen

Doel – Naadloze overgangen van/naar Cimot BW en stabiele begeleiding rond life events zodat de cliënt zo goed mogelijk deze overgangen doorkomt.

Acties

- a) Gemeenten organiseren leer- en inspiratiebijeenkomsten voor regionale en lokale integrale toegang over specifieke onderwerpen. Doel is elkaar leren kennen en goede voorbeelden uitwisselen van naadloze overgangen.
- b) Gemeenten geven integraal vorm aan de naadloze overgangen tussen verschillende vormen van ondersteuning (regionaal en lokaal). Dit wordt aan de hand van specifieke thema's (zoals lvb) geagendeerd in het regionaal ambtelijk overleg Wmo en/of jeugd, met als doel bespreken hoe dit vormgegeven kan worden, bijv. via een dakpanconstructie.

Bron: Kansfonds

4.5 BESTAANDE WERKAFSPRAKEN BEKEND MAKEN EN BORGEN

Knelpunt – Een aantal bestaande werkafspraken zijn onvoldoende bekend, waardoor er in de praktijk te weinig gebruik van wordt gemaakt. Dit vergroot het risico dat inwoners tussen wal en schip of zelfs dakloos raken.

Toelichting – Werkafspraken die nog onvoldoende bekend zijn of nageleefd worden:

- Jongeren kunnen vanaf 17 jaar worden aangemeld bij het Cimot BW voor een indicatie voor BW en in bijzondere situaties al vanaf 16 jaar. Tijdig aanmelden vergroot de kans dat er tijdig een passende plek in BW beschikbaar is, rond de periode dat de jongere 18 wordt.
- Na uitstroom uit BW (en MO/vrouwenopvang) wordt minimaal één jaar ambulante begeleiding gegarandeerd. Dit vergroot de kans op duurzame uitstroom.
- Op het moment van instroom in de MO of BW, moet een cliënt zich direct inschrijven bij een woningcorporatie, als dit nog niet gedaan is: vanaf 16 jaar bij SJHT (Enschede en Hengelo) en vanaf 18 jaar bij woninghuren.nl. Bij voorkeur gebeurt de inschrijving al voor instroom in de MO of BW.
- Woningcorporaties leggen in geval van huurachterstand contact met de gemeente om afspraken te maken ter voorkoming van huisuitzetting.

Doel – De overgang van jeugd naar volwassen en van MO of BW naar zelfstandig wonen is soepeler, zodat minder inwoners tussen wal en schip of zelfs dakloos raken.

Acties

- a) De centrumgemeente en acht gemeenten brengen bestaande werkafspraken en het belang daarvan breed onder de aandacht:
 - I. Bij gemeenten, gecertificeerde instellingen en andere jeugdhulpaanbieders die betrokken zijn bij aanmelden en verwijzen van jongeren naar het Cimot BW. We stimuleren aanmelden vanaf 17 jaar bij het vermoeden dat een jongere BW nodig heeft.
 - II. Bij lokale toegangen, die betrokken zijn bij de aanmelding voor indicaties BW en/of bij uitstroom ná BW. Dit wordt onderdeel van de eerdergenoemde leer- in inspiratiebijeenkomst (speerpunt 4.4).
 - III. Bij aanbieders BW en MO en Cimot BW, zodat inschrijven bij een woningcorporatie gebeurt vóór instroom (of direct daarna, als dit nog niet gebeurd is): vanaf 16 jaar bij SHJT (Enschede en Hengelo) en vanaf 18 jaar bij woninghuren.nl.
 - IV. De prestatieafpraak met woningbouwcorporaties ten aanzien van het voorkomen van huisuitzetting wordt actief nageleefd

Normaliseren, begrip en acceptatie

5.1 ROL ERVARINGSDESKUNDIGEN STIMULEREN EN BORGEN

Knelpunt – De meerwaarde van ervaringsdeskundigen in de uitvoering en in de beleidscyclus is evident, maar nog niet overal structureel geborgd.

Toelichting – Ervaringsdeskundigheid is het vermogen om op grond van eigen en collectieve ervaringskennis voor anderen ruimte te maken om hun ervaringskennis te ontdekken en ontwikkelen. Geschoolde ervaringsdeskundigen (MBO/HBO) kunnen op een onderscheidende wijze bijdragen aan het scheppen van de voorwaarden voor het proces van herstel en persoonlijke ontwikkeling. De kern van de scholing van ervaringsdeskundigheid is gelegen in het dienstbaar kunnen maken van de eigen ervaringen ten behoeve van de vier kerntaken:

- Ruimte maken voor ervaringskennis bij het herstel of de persoonlijke ontwikkeling van mensen die ontwrichtende situaties en de gevolgen daarvan ervaren.
- Bevorderen van persoonsgerichte, gelijkwaardige en toegankelijke zorg, ondersteuning en dienstverlening.
- (Beleids)beïnvloeding van de systeemwereld om die dienend te maken aan de leefwereld en zodoende empowerment, diversiteit en inclusie te bevorderen.
- Eigen en collectieve ervaringskennis inzetten ter versterking van het vakgebied en de positionering van het beroep.

Bron: Beroepscompetentieprofiel ervaringsdeskundigheid - VvEd, Trimbos-instituut, Movisie en Kenniscentrum Phrenos (2022). Te raadplegen v

De betrokkenheid van ervaringsdeskundigen in de uitvoering en in beleid (BW en MO) wordt zeer gewaardeerd en biedt een waardevol aanvullend perspectief. In de uitvoering heeft hun rol specifiek meerwaarde bij aanbieders van BW en MO en lokaal in de (wijk)teams (zie hoofdstuk 3 lokale kaders). Dit gebeurt voor een groot deel al.

Doel – Om de expertise van ervaringsdeskundigen zo goed mogelijk te benutten, de kwaliteit te waarborgen en de schaarse capaciteit goed in te zetten, wordt gestimuleerd om gebruik te maken van bestaande organisaties voor ervaringsdeskundigheid. Zij weten welke ervaring en scholing relevant zijn, kunnen helpen om het onderscheid tussen ervaringsdeskundigen en mensen met ervaringskennis duidelijk te maken (zie ook het beroepscompetentieprofiel ervaringsdeskundigheid) en weten welke rol in welke situatie passend is.

Acties

- Aanbieders van BW en MO maken (bijvoorbeeld via bestaande organisaties) gebruik van ervaringsdeskundigen, die gedurende het hele traject naast een inwoner kunnen staan als daar behoefte aan is.
- De centrumgemeente zet dit punt periodiek op de agenda van het kernpartnersoverleg, om met aanbieders te bespreken hoe zij dit inzetten, tot het in de praktijk voldoende geborgd is.

⁶ Herstelgericht werken is het faciliteren van het herstelproces van het individu: persoonlijke processen om het dagelijks leven weer op te pakken, met het doel dat iemand binnen zijn mogelijkheden zo goed mogelijk kan functioneren en participeren met zo min mogelijk professionele hulp.

5.2 SCHOLING IN HERSTELGERICHTE ACTIVITEITEN

Knelpunt – Voor specifieke groepen is de oproep dat er (beter) passende begeleiding moet zijn. In de basis gaat het dan om mensen die het gevoel hebben anders te zijn, er niet bij horen, zich uitgesloten of onbegrepen voelen. Dit gevoel kan bijvoorbeeld bestaan bij mensen die zich identificeren als LHBTQIA+, maar ook bij andere groepen.

Toelichting – Voor mensen die zich uitgesloten of onbegrepen voelen, is het helpend dat:

- Zij aansluiting vinden, bijvoorbeeld via ontmoetingsplekken of peersupportgroepen (zie speerpunt 4.1),
- Begeleiders in BW en MO voldoende geschoold zijn om mensen die zich uitgesloten/onbegrepen voelen te begeleiden. Een belangrijk startpunt is de focus op herstelgerichte activiteiten⁶ in relatie tot psychische aandoeningen en het leren bewust wel/niet inzetten van eigen ervaringen.
- Aanbieders van BW en MO ervaringsdeskundigen kunnen inzetten, vanuit hun eigen organisatie of in een samenwerkingsconstructie met een andere organisatie.

Doel – Mensen die in BW en MO verblijven, voelen zich beter begrepen en minder uitgesloten, waardoor zij een betere kans op herstel hebben.

Acties

- De centrumgemeente maakt mogelijk dat organisaties personeel kunnen scholen in herstelgericht werken, bijvoorbeeld ten behoeve van mensen die zich identificeren als LHBTQIA+.
- De centrumgemeente stimuleert (via het kernpartnersoverleg) dat organisaties ervaringsdeskundigen kunnen en gaan inzetten in de begeleiding, of daarin samen optrekken met andere organisaties (zie speerpunt 5.1).

Bron: Kansfonds

2.6 Passende ondersteuning

6.1 LOKAAL VOORZIENINGEN ONTWIKKELEN

Knelpunten – Met het plan van aanpak Wachtlijst BW wordt vanaf medio 2023 in opdracht van de acht verantwoordelijk wethouders regionaal gewerkt aan het creëren van extra BW-plekken én een betere spreiding van voorzieningen in de regio. De aanpak heeft geleid tot een geleidelijke daling van de wachtlijst. Het laatste jaar neemt de wachtlijst weer flink toe, tot op heden heeft deze aanpak dus onvoldoende opgeleverd. In de regio zijn structureel te weinig voorzieningen voor beschermd wonen all-inclusive. Er is met name een tekort aan plekken voor mensen met:

- chronische verslaving en multiproblematiek,
- behoefte aan een prikkelarme omgeving (bijvoorbeeld vanwege autisme),
- lvb en behoefte aan BW.

De plekken zijn nog niet evenredig verdeeld over de regio. Ook zien we een tekort aan bovenregionaal aanbod voor cliënten met multiproblematiek. Kleinere gemeenten hebben ondersteuning nodig om dit vorm te geven.

Toelichting – Bij het ontwikkelen van nieuwe woonzorgvoorzieningen is het uitgangspunt dat voorzieningen solidair en evenredig regionaal verdeeld worden (fair share).

Voorzieningen kunnen verschillende vormen hebben. Dit kunnen soms ook gecombineerde voorzieningen zijn met andere doelgroepen waarbij het van belang is dat het gaat om all-inclusive plekken. Dit kan voor kleinere gemeenten de drempel verlagen om voorzieningen binnen de eigen gemeente te creëren.

Afwegingen bij het vormgeven van deze voorzieningen zijn bijvoorbeeld:

- Welke voorzieningen moeten apart (in ieder geval voor mensen met een chronische verslaving) en voor welke groepen kunnen er extra plekken worden gecreëerd op een bestaande locatie? Daarbij moet oog zijn voor de balans per locatie.
- Hoe kan een goede terugvaloptie worden ingericht?
- Is er gedeelde nachtzorg met benodigde expertise mogelijk op andere plekken of locaties, om efficiënt om te gaan met schaars personeel?
- De behoefte aan plekken met een onvoorwaardelijk karakter (Skaeve Huse) en/of plekken met het karakter van een Domus of hostel is bekend. Hoeveel (regionaal gespreide) plekken moeten er komen?
- Betreft het Wlz- of Wmo-plekken of een combinatie?
- Is een vorm van gemengd wonen met mensen zonder ondersteuningsvraag mogelijk?
- Hoe ziet besluitvorming eruit over welke voorzieningen waar gerealiseerd worden?

Doelen – Meer all-inclusive voorzieningen BW voor mensen met chronische verslaving en met multiproblematiek, mensen met behoefte aan een prikkelarme plekken en mensen met lvb. Voorzieningen zijn zoveel mogelijk evenredig verdeeld over de regio. Dit vraagt om samenwerking tussen centrumgemeente, regiogemeenten, aanbieders en woningcorporaties. Om te komen tot regionaal en lokaal passend aanbod, is het wenselijk om monitoringsinformatie over wachtlijsten en over instroom (via het Cimot MO en Cimot BW) en uitstroom (via transferpunt voor MO-cliënten en via uitstroombroedplaatsen wonen BW voor BW-cliënten) voor de regio structureel te verzamelen en ambtelijk te bespreken, zowel voor de maatschappelijke opvang als voor beschermd wonen. Daarmee kan beter en sneller de vertaalslag worden gemaakt van de huidige behoefte van inwoners naar te ontwikkelen aanbod. Gemeenten die lokaal een locatie beschikbaar hebben, kunnen hier dan op aansluiten en zo lokaal keuzes maken die bijdragen aan de regionale opgave (zie ook pijler 3 wonen).

Acties

- a) In de wachtlijstaanpak BW wordt focus aangebracht op realisatie van all-inclusive plekken. De centrumgemeente gaat na welke monitoringsinformatie al beschikbaar is over de behoefte aan dit type voorzieningen (aantallen, kenmerken) en formuleert openstaande vragen.

- b) We formuleren een opdracht voor een integrale regionale projectgroep BW-voorzieningen en leggen deze voor aan de 8 Colleges voor akkoord. De opdracht is om binnen de regio voor specifiek aanbod dat ontbreekt:
- a. een verkenning uit te voeren naar extra BW-voorzieningen in de regio, de al bekende lokale inzichten vormen het startpunt voor de inventarisatie,
 - b. de uitkomsten van deze verkenning te beoordelen op passendheid,
 - c. een advies hierover voor te leggen aan het regionaal bestuurlijk overleg en de 8 Colleges,
 - d. en na lokale besluitvorming de gemeente(n) vanuit de centrumgemeente te ondersteunen bij het vervolgtraject om de voorziening te realiseren.
- De acht gemeenten blijven goed aangehaakt bij het traject.
- c) Het regionaal ambtelijk overleg MO/BW vormt een ondersteuningsstructuur voor gemeenten die op dit vlak nog weinig ervaring hebben.
- d) Gemeenten gaan in gesprek met hun lokale woningcorporaties, bijvoorbeeld via WoON Twente om in de gemeentelijke nieuwbouwplannen actief te sturen op woonlocaties met een zorgcomponent. Dat kan vaak prima gecombineerd worden met de uitbreiding van de voorraad sociale huur. Wellicht zijn er afspraken met corporaties te maken voor het ontwikkelen van appartementen voor woonzorg, die in principe gewoon alternatief aanwendbaar zijn. We werken bovendien binnen de samenwerking met het zorgkantoor een proces uit om woonzorginitiatieven beter en eenduidiger te kunnen beoordelen.
- e) De uitkomsten van de analyse van speerpunt 6.3 (samenwerking op het snijvlak BW/Wlz) worden meegenomen in de wachtlijst-aanpak BW (acties a en b). Indien het gaat om voorzieningen waarvoor een Twentse schaal nodig is, wordt opgeschaald naar een nog in te richten Twentse werkgroep (gezamenlijk met centrumgemeente Almelo).
- f) De centrumgemeente ondersteunt regionaal de samenwerking tussen aanbieders om gedeelde nachtzorg mogelijk te maken.

6.2 TOEKOMSTGERICHTE EVALUATIE BW-VARIANTEN

Knelpunt – Er is onvoldoende zicht op de toereikendheid van de huidige productenstructuur.

Toelichting – Binnen BW kent de regio centrumgemeente Enschede de varianten all-inclusive, modulair geclusterd, modulair met nabijheid en modulair in de wijk. Het is wenselijk om te evalueren of andere BW-varianten nodig en mogelijk zijn, zoals 24-uurs ambulante begeleiding om verhuizing te voorkomen. Bepaalde onderdelen kunnen mogelijk toegevoegd of doorontwikkeld worden.

Doelen – Een passende productstructuur die aansluit bij wat in de praktijk nodig is. Onderscheidende kenmerken en criteria van de verschillende vormen moeten duidelijk zijn én partijen in staat stellen tot innovaties (zoals bereikbaarheid op afstand waar passend en mogelijk). Daarbij kijkt de regio ook naar inspirerende voorbeelden en ontwikkelingen in andere regio's, bijvoorbeeld rond het scheiden van wonen en zorg.

Hierbij moet het op basis van criteria duidelijk zijn wanneer sprake is van BW gefinancierd uit regionale middelen en wanneer het wonen met ondersteuning betreft vanuit lokale middelen.

Acties

- a) De centrumgemeente formuleert in afstemming met de regiogemeenten een onderzoeksvraag voor de toekomstgerichte evaluatie. Deze moet terugkijken naar wat wel en niet werkte, maar vooral (op basis van die kennis) in beeld brengen wat voor de komende jaren passend zal zijn.
- b) Toekomstgerichte evaluatie uitvoeren.

6.3 SAMENWERKING OP HET SNIJVLAK BW/WLZ

Knelpunt – Inwoners met (complexe) problemen op verschillende levensgebieden, op het snijvlak van wettelijke kaders, krijgen niet altijd voldoende passende ondersteuning om een voor hen betekenisvol leven te kunnen leiden.

Toelichting – In 2023 zijn de centrumgemeenten van regio's Enschede en Almelo met Zorgkantoor Menzis gestart met een samenwerking, gericht op een passend zorglandschap en effectieve samenwerking rond deze inwoners.

Doelen – Een beter dekkend en meer inzichtelijk zorglandschap, betere samenhang tussen zorg, woning én woonomgeving, betere samenwerking rond deze inwoners en minder zorgfraude. Vanaf 2026 hebben we eenduidige procesafspraken voor heel Twente voor nieuwe woonzorginitiatieven op grond van Wmo-BW en Wlz-ggz-wonen en Wlz-vg-wonen in Twente. Daarmee zorgen we voor een goede aansluiting bij zowel de behoefte als de leefomgeving.

Acties

- a) De centrumgemeenten Enschede en Almelo brengen met het zorgkantoor de huidige situatie van vraag en aanbod Wmo-BW, Wlz-ggz-wonen en Wlz-vg-wonen in beeld. Dit doen we door te tellen en vertellen samen met betrokken aanbieders. Dit leidt tot een aangescherpt beeld van het zorglandschap. N.B.: Dit sluit aan bij speerpunt 3.1 datagedreven werken, als basis voor een passend, dekkend regionaal gespreid zorglandschap.
- b) De centrumgemeenten Enschede en Almelo maken met het zorgkantoor op basis van de situatie een concreet plan voor het beter passend maken van het zorglandschap (ook voor time out en crisisplekken). De regiogemeenten van beide regio's worden betrokken bij het opstellen van dit plan.
- c) De centrumgemeenten Enschede en Almelo maken met het zorgkantoor wachttijden en beschikbare capaciteit voor Wmo BW, Wlz-ggz-wonen en Wlz-vg-wonen in 2027 inzichtelijk, ook voor cliëntondersteuners en inwoners.
- d) De centrumgemeenten Enschede en Almelo werken bij de ontwikkeling van maatwerkoplossingen voor inwoners met problemen op verschillende levensgebieden, zoals skaeve huse (zie speerpunt 6.1), samen met het zorgkantoor, de woningbouwcorporaties, zorgaanbieders en de 14 gemeenten uit de beide regio's.
- e) Het zorgkantoor en de centrumgemeenten Enschede en Almelo werken samen en leren van elkaar op het gebied van voorkomen van en aanpak van zorgfraude en ondermijning.
- f) We beoordelen nieuwe woonzorginitiatieven op grond van BW en Wlz-ggz-wonen en Wlz-vg-wonen aan de hand van eenduidige procesafspraken om te zorgen voor een goede aansluiting bij zowel de behoefte als de leefomgeving.

Road shows

Toelichting – De uitvoeringsagenda is opgesteld door betrokkenen in het werkveld van de MO en BW, met input van collega's van aanpalende domeinen en beleids-terreinen. De beoogde opgaven bevinden zich op het snijvlak met aanpalende terreinen, of zelfs volledig op een ander domein. Die zijn randvoorwaardelijk voor het succes van deze uitvoeringsagenda, in het bijzonder voor het voorkomen van dakloosheid. Het beleidsterrein van MO en BW kan de opgaven uit de uitvoeringsagenda niet alleen realiseren. Het is daarom van groot belang, dat de uitvoeringsagenda breed bekend en gedragen wordt binnen de acht gemeenten. En dat de aanpalende beleidsterreinen de kans krijgen om zelf betekenis te geven aan de inhoud om de beoogde opgaven vanuit hun expertise te kunnen vormgeven. Per gemeente kunnen er specifieke keuzes en accentverschillen zijn. Gemeenten zullen individueel hun prioriteiten gaan stellen, afhankelijk van de lokale situatie.

Doel – Er wordt per gemeente een road show georganiseerd: een brede bijeenkomst waarin de lokale acties concreter vorm krijgen. Het doel is: informeren over, bespreken van en gezamenlijk betekenis geven aan de uitvoeringsagenda. Er is ruimte voor vragen, positieve feedback, kritische geluiden en lokale ideeën die aansluiten op de beoogde uitvoering. Daarmee vormt het een startpunt voor het daadwerkelijk uitvoering geven aan de beoogde lokale invulling en acties.

Acties

- a) In de 1e helft van 2026 organiseert elk van de acht gemeenten een road show. De organisatie ligt primair in handen van de lokale beleidsmedewerker(s) op het gebied van MO en BW. Streven is dat bij elke road show een vertegenwoordiger uit de gemeentelijke kerngroep MO/BW en Cimot MO en Cimot BW aansluiten. Elke gemeente bepaalt zelf wie worden uitgenodigd vanuit sociaal domein (diverse afdelingen), wonen en participatie, uit verschillende lagen van de organisatie.
- b) Elke gemeente koppelt in het regionaal ambtelijk overleg de belangrijkste opbrengsten van de eigen road show terug. Daar wordt besproken welke acties hieruit voortvloeien, voor de uitvoeringsagenda en zo nodig voor het op orde krijgen van de lokale kaders.

Samenwerking

De speerpunten en acties in dit hoofdstuk vragen om integrale samenwerking tussen verschillende organisaties en domeinen. We verwijzen daarvoor bij verschillende acties naar bestaande gremia. In deze paragraaf lichten we toe welke aanpassingen daar eventueel wenselijk in zijn.

Samenwerking op gebied van MO/BW tussen de acht gemeenten

De huidige gemeentelijke samenwerking op het beleidsterrein van MO en BW, gebeurt primair in de vorm van gezamenlijke besluitvorming (via het regionaal ambtelijk overleg) in het regionaal bestuurlijk overleg en uitvoering van die besluiten door centrumgemeente Enschede en de acht individuele gemeenten.

Gaandeweg het schrijven van de uitvoeringsagenda, bleek de behoefte aan aanvullende vormen van samenwerking. De acht gemeenten willen (meer) gaan inzetten op:

- Elkaar helpen en ondersteunen met kennis en ervaring. Bijvoorbeeld door een hulpvraag te stellen in het ambtelijk overleg, waarna één van de beleidsmedewerkers uit een andere gemeenten over het vervolg kan meedenken.
- Goede voorbeelden en ervaringen delen, die overdraagbaar zijn naar andere gemeenten, bijvoorbeeld door periodiek hierover een presentatie te geven.
- Leer-/netwerkbijeenkomsten op regionaal niveau, in lijn met bestaande overleggen zoals de adviesgroep maatschappelijk wonen (met aanbieders, woningcorporaties, Cimot MO en Cimot BW) of het regionaal overleg arbeidsmarkt (gemeenten en diverse stakeholders).
- Het actief delen en bespreken van monitoringsinformatie (op initiatief van de centrumgemeente) en zo nadrukkelijker gezamenlijk sturen, waarbij recht wordt gedaan aan de lokale verschillen tussen gemeenten.
- Het (samen) volgen van leergangen, bijvoorbeeld rond gemengd wonen.
- Verbinding en afstemming met de bestaande regionale overlegstructuur voor samenwerking op gebied van jeugd, Wmo en bestaanszekerheid, om acties in gezamenlijkheid op te pakken. We sluiten aan bij lopende ontwikkelingen op aanpalende beleidsterreinen zoals het Transformatieplan Mentale Gezondheid Twente.

De meerwaarde van deze aanvullende vormen van samenwerking:

- Er komt meer kennis over de (diversiteit aan) dilemma's en uitdagingen die in de verschillende gemeenten spelen, waardoor centrumgemeentebeleid beter afgestemd wordt op deze verscheidenheid.
- Niet in elke gemeente hoeft alle kennis en expertise aanwezig te zijn, als deze regionaal gedeeld kan worden.
- Goede voorbeelden krijgen de kans om breder toegepast te worden.
- Het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt versterkt.

SAMENWERKING OP HET SNIJVLAK SOCIAAL DOMEIN EN WONEN

Expliciet aandacht is nodig voor de regionale samenwerking op het snijvlak van BW en MO met het beleidsterrein wonen. Voor het mogelijk maken van de visie en uitvoeringsagenda, ligt er namelijk ook een belangrijke huisvestingsopgave. Dit wordt o.a. vormgegeven via het programma volkshuisvesting en de urgentieverordening. Er zit een dilemma rond de groepen die voor urgentie in aanmerking komen. Enerzijds is er een belang om dakloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en te voorkomen dat mensen onnodig in de MO terecht komen. Dit heeft zowel een inhoudelijk als een financieel voordeel. Wonen Eerst is hierin een belangrijk uitgangspunt, zoals beschreven in de visie. Tegelijkertijd komt de groep inwoners die dit betreft, wel thuisloos of dreigend dakloos maar niet in de MO, nu niet in aanmerking voor urgentie. Hierop zit een spanningsveld. Het is enerzijds onwenselijk dat inwoners eerst dakloos moeten raken of in de MO terecht moeten komen, vóór zij in aanmerking komen voor huisvesting. Anderzijds kunnen niet onbeperkt groepen met urgentie worden toegevoegd omdat dit een te grote druk legt op de woningvoorraad. Dit vraagt voor de toekomst een goed uitgelijnd ambtelijk en bestuurlijk proces met gezamenlijke en onderbouwde overwegingen.

Daarmee kunnen initiatieven voor Wonen Eerst ook makkelijker van de grond komen, kan ervaring worden opgedaan en kan de meerwaarde in kaart worden gebracht.

COMMUNICATIE

We zoeken ook de samenwerking met communicatiedeskundigen binnen de gemeenten. Zij kunnen ondersteunen bij het communiceren van (nieuwe/ bestaande) afspraken, zodat eenduidig gecommuniceerd wordt. Door bijvoorbeeld gebruik te maken van beeldmateriaal en filmpjes te ontwikkelen, kan de informatie laagdrempelig beschikbaar komen voor professionals. Dit is passend bij de acties onder speerpunten 1.1, 2.2 en 4.1.

3. Lokale kaders

Rol van centrumgemeente en individuele gemeenten

Binnen het domein van BW en MO worden cliënten zo goed mogelijk ondersteund. Aanvullend op de taken van de centrumgemeente hebben de individuele gemeenten een rol. Namelijk om instroom zoveel mogelijk te voorkomen, uitstroom zoveel mogelijk te bevorderen zodat inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen met behoud en ondersteuning van hun netwerk, en cliënten tijdens verblijf ook lokaal zo goed mogelijk aanvullend te ondersteunen. Voor het slagen van de doelen op MO en BW is het noodzakelijk dat de lokale basis op orde is. In dit hoofdstuk beschrijven we per domein (sociaal domein, wonen, veiligheid) wat hiervoor nodig is. Het is de (al bestaande) taak van gemeenten om dit voor hun eigen inwoners te organiseren. Gemeenten bepalen zelf of ze dat gezamenlijk doen, met een deel van de regio of met de hele regio samen.

De afbakening is als volgt:

- De centrumgemeente is met de betrokken regiogemeenten verantwoordelijk voor BW en de MO voor mensen met een indicatie van het Cimot BW en Cimot MO (diverse varianten van verblijf en gedurende de indicatieperiode de begeleiding op de verschillende leefgebieden), inclusief de indicatiestelling. Deze verantwoordelijkheid gaat over het actueel houden en borgen van beleid en over de uitvoering.
- De individuele gemeenten zijn verantwoordelijk voor de overige reguliere taken die zij hebben binnen het sociaal domein en op aanpalende domeinen.

Bron: Kansfonds

3 Sociaal domein

Onderstaande onderdelen vallen onder de reguliere verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten en dragen bij aan het voorkomen van instroom en bevorderen van uitstroom. Dit vormt de basis die in elke gemeente in ieder geval op orde is.

ER EERDER BIJ ZIJN

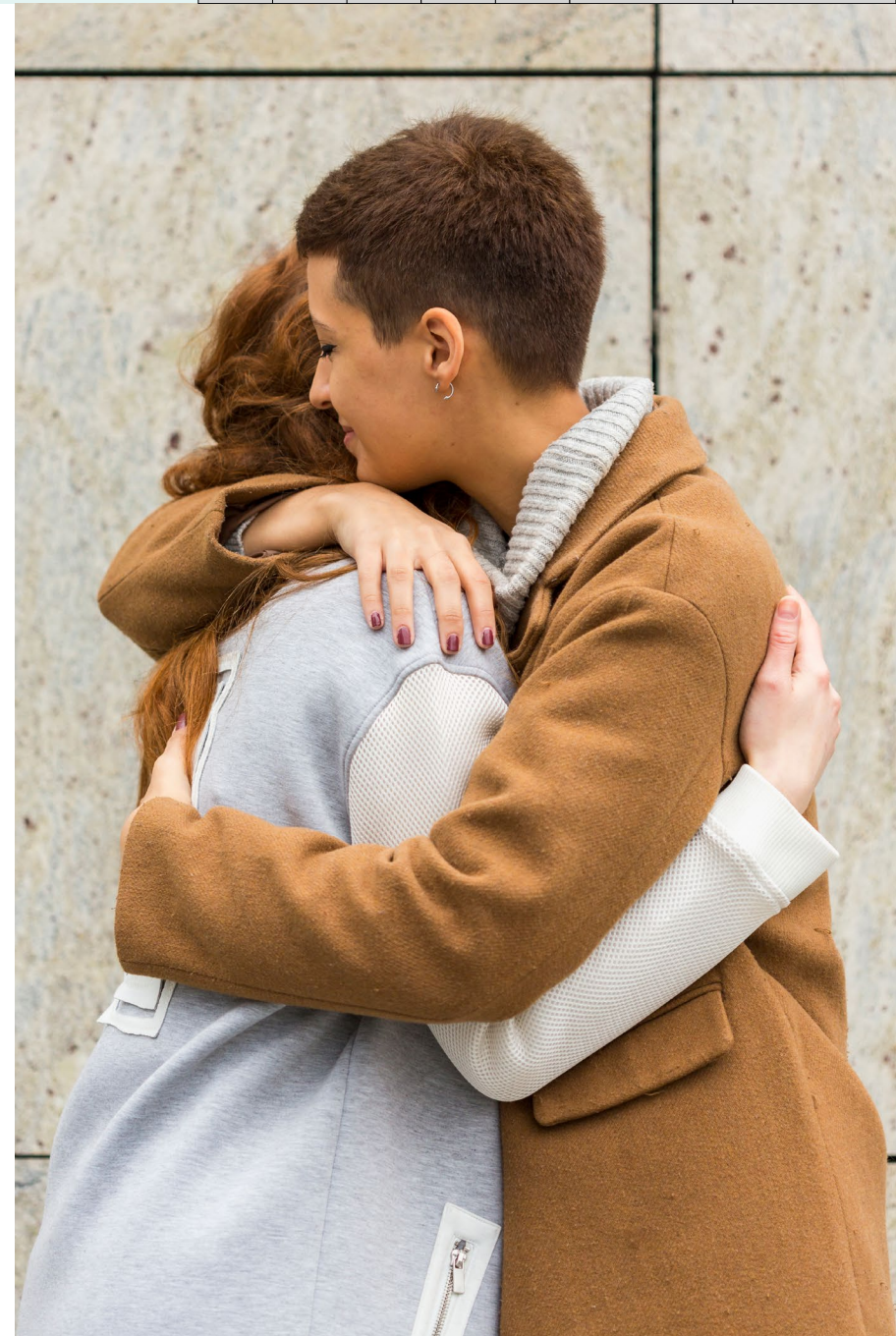
Dakloosheid en BW zoveel mogelijk voorkomen:

- Adequaate signaleringssysteem en kennis van cruciale factoren die kunnen leiden tot dakloosheid of inzet van BW.

SOCIALE BASIS

Stevige institutionele sociale basis:

- Ondersteuning vanuit integrale blik en op de verschillende leefgebieden, vanuit principes zoals positieve gezondheid en/of wijkgericht werken.
- Laagdrempelige en informele integrale toegang tot deze voorzieningen. Mensen moeten weten waar ze terecht kunnen met vragen over bijvoorbeeld geldzorgen, praktische hulpvragen, ontwikkelen sociaal netwerk, enzovoort.
- Combinatie van professionele deskundigheid en ervaringsdeskundigheid, voor een brede en zorgvuldige vraaganalyse.
- Onderdeel van de sociale basis zijn ook laagdrempelige steunpunten en/of inlooppunten. Een plek waar inwoners terecht kunnen, waar hulp vragen normaal is en waar men zich realiseert welke weg mensen mogelijk hebben afgelegd om op dat punt (hulp vragen) te komen. Een herkenbaar en veilig netwerk in de wijk, dat onafhankelijk voelt van de gemeente.

SAMENLEVEN IN WIJKEN

Voor samenleven in wijken (sociale basis), zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- Rond nieuwe voorzieningen is het op zorgvuldige manier betrekken van wijkbewoners en/of wijkraden van groot belang, al dan niet met hun actieve participatie. Daarbij is ook de timing van belang (niet te laat maar ook niet te vroeg). We stimuleren het uitwisselen van ervaringen met andere gemeenten. Rond nieuwe Wlz-plekken is het van belang om hierin samen op te trekken met het zorgkantoor, zodat zij ook oog hebben voor eventuele impact voor inwoners in de omgeving.
- Gemeenten stimuleren en faciliteren de beschikbaarheid van ervaringsdeskundigen op plekken waar inwoners komen en maken dit goed bekend. Aandachtspunt daarbij is dat mensen met hulpvragen zich niet altijd bij 'loketten' melden.
- Ervaringsdeskundigen kunnen positief bijdragen aan dat mensen zich begrepen voelen en meer open staan voor en vertrouwen krijgen in ondersteuning.
- Meer kennis, begrip en acceptatie over psychische kwetsbaarheid bij inwoners, door wijkgerichte communicatie, helpt stigma's doorbreken. Gemeenten zetten preventief 'samen in de wijk in' als instrument voor meer begrip en acceptatie in wijken.

Dit vraagt ook lokaal om een gecoördineerde en overstijgende aanpak, met blijvende aandacht voor de leefbaarheid.

In wijken waar veel voorzieningen zijn, worden inwoners nu nog met regelmaat (versnipperd) geïnformeerd over specifieke voorzieningen. De wens is om de bredere boodschap uit te dragen van normaliseren: dit zijn gewoon onze burens.

Bron: Kansfonds

WMO

Passende ambulante ondersteuning kan flexibel worden ingezet, met de volgende aandachtspunten:

- Snel signaleren als op- en afschalen passend is (vanuit vertrouwen in aanbieder) en dit mogelijk maken.
- Outreachend werken.
- Mogelijkheden voor inzet van planbare en (tijdelijke) onplanbare ondersteuning, ook buiten kantooruren (in plaats van alleen op werkdagen tussen 9:00 – 17:00) en mogelijkheid van meer uren inzet.
- Mogelijkheden voor tijdelijk verblijf, zoals het Respijthuis, voor mensen die dit tijdelijk nodig hebben om tot rust te komen.
- Lokale toegang kijkt expliciet naar de mogelijkheden van herstel en/of behoud van het eigen netwerk en stimuleert het gebruik van laagdrempelige steunpunten en de sociale basis in de wijk.

JEUGD

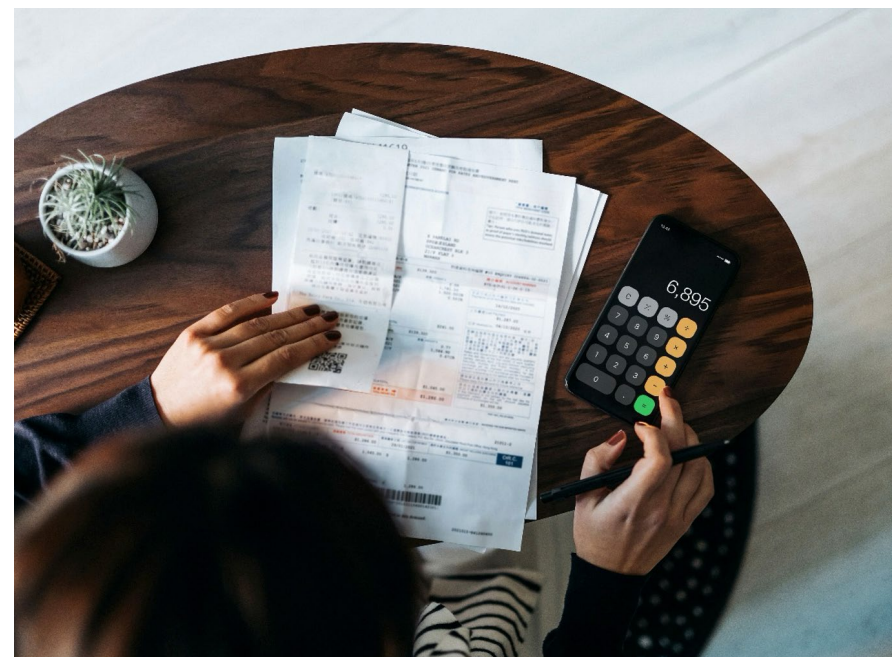
Het is van belang dat er een dekkend zorglandschap beschikbaar is met de benodigde variatie aan verschillende vormen van jeugdhulp, die passend ingezet kunnen worden: van lichte ambulante tot residentiële jeugdhulp. Daarbij worden de volgende aandachtspunten onderscheiden:

- Snel signaleren als op- en afschalen passend is (vanuit vertrouwen in aanbieder) en dit mogelijk maken om escalatie te voorkomen.
- Regie voeren en borgen van het werken met toekomstplannen vanaf 16 jaar zodat jongeren als ze 18 zijn voorbereid zijn op zelfstandig wonen en voldoende financiële vaardigheden hebben.
- Voldoende kennis borgen van het dekkend zorglandschap bij de wettelijk verwijzers, (huis)artsen en gecertificeerde instellingen, zodat ook zij passende hulp inzetten.
- Gemeenten zijn op de hoogte van jongeren die in hun gemeente zorg via een gecertificeerde instelling ontvangen. Voor een soepele overgang kijken zij tijdig mee naar de benodigde vervolgzorg.

BESTAANSZEKERHEID

Ook het beleidsterrein rond bestaanszekerheid (participatiewet, Werk & Inkomen, schuldhulpverlening) draagt bij aan de doelen van deze uitvoeringsagenda:

- Ondersteuning bij eventuele problemen op het gebied van financiën is integraal onderdeel van ondersteuning. Er is adequate ondersteuning bij beheer van financiën (inclusief het aanleren van vaardigheden), schulden en re-integratie naar of behoud van werk. De financiële basis op orde vergroot de mogelijkheden voor duurzaam zelfstandig wonen. Zie speerpunt 1.1.
- Lokaal wordt samengewerkt binnen het sociaal domein rond bestaanszekerheid om dakloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en verkorten. Zie speerpunt 1.2.

3 Wonen

Het belangrijkste aandachtspunt in relatie tot BW en MO is dat er lokaal voor jongeren voldoende mogelijkheden zijn om zelfstandig te wonen, indien nodig met ambulante begeleiding. Dit helpt voorkomen dat gebrek aan huisvesting de aanleiding vormt om een jongere aan te melden bij het Cimot BW of voor de TOV (regionale opvangvoorziening voor Twentse jongeren die dak- of thuisloos zijn) of de jongere in jeugdzorg met verblijf te houden. Bij het ontbreken van alternatieven binnen de lokale gemeente (zoals room spot in Enschede en Hengelo), is het wenselijk dat jongeren vanaf 16 jaar ingeschreven kunnen worden voor een woning (doelgroep jongeren binnen jeugdzorg). Dit kan naar voorbeeld van project 074 in Hengelo, waarbij de gemeente tot 18 jaar garant staat voor deze jongeren als onderdeel van een zorg/begeleidingsaanpak, het contract op naam staat van de jongere zelf en de huur is aangepast waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd.

3 Veiligheid

Het domein veiligheid coördineert in gezamenlijkheid met het sociaal domein de aanpak en procesregie op het gebied van mensen met complexe problematiek waarbij onveiligheid en/of overlast in de wijk speelt. Hiermee werken we vanuit het beleidsterrein MO/BW samen vanuit de centrumtaken.

4. Tijdlijn

Planning van acties (2026 en 2027)

Het overzicht van acties per jaar en per kwartaal is te vinden in bijlage 1. Hierin geven we de tijdlijn weer voor de eerste periode van de uitvoeringsagenda (2026 en 2027), op basis van urgentie en haalbaarheid.

N.B. Lokaal zijn gemeenten al bezig met acties. We moedigen hen aan dat vooral voort te zetten. De planning in bijlage 1 is niet bedoeld als rem op lopende acties maar ter ondersteuning. Lokaal maken gemeenten een planning op basis van de uitkomsten van de road shows.

Planning van speerpunten (2028 en verder)

Zoals aangegeven in de inleiding is deze uitvoeringsagenda een 'levend document'. Dat wil zeggen dat het gaandeweg wordt aangevuld met speerpunten en acties die op dit moment prioriteit hebben. In bijlage 2 geven we de speerpunten weer die nu niet direct geprioriteerd zijn, maar op een later moment mogelijk wel urgent zijn en opgepakt kunnen worden. Dit betekent uiteraard niet dat lopende acties nu stilgezet worden.

Monitoring

In 2026 worden indicatoren opgesteld om op termijn de effectiviteit van de uitvoeringsagenda te monitoren: in welke mate de uitvoering bijdraagt aan de opgaven.

Per jaar wordt gemonitord hoe de uitvoering van acties (hoofdstuk 2) ervoor staat. Dit wordt beschreven in een beknopte voortgangsrapportage. Bovendien worden speerpunten die gestart zijn met een onderzoek of verkenning verder aangevuld met acties voor passende vervolgstappen.

Na 2 jaar wordt de uitvoeringsagenda aangevuld met acties, die op dat moment passend zijn. Ook wordt dan expliciet bekeken of er nieuwe speerpunten met prioriteit moeten worden opgepakt.

5. Financieel kader

Reguliere middelen

De huidige budgetten voor BW en MO vormen het financieel kader voor de regionale opgaven in deze uitvoeringsagenda. Dat betekent dat het uitgangspunt is dat de acties uit bestaande middelen worden gefinancierd.

- De acties voor de centrumgemeente, lokale gemeenten, Cimot MO en Cimot BW worden geacht binnen reguliere verantwoordelijkheid en inzet te vallen (bestaande capaciteit) van het sociaal domein. Afhankelijk van hoe gemeenten dit nu lokaal georganiseerd hebben, vraagt dit mogelijk extra inzet.
- De acties voor aanbieders kunnen grotendeels geborgd worden binnen bestaande subsidieafspraken. Voor acties die aanvullende inzet van aanbieders vragen (die niet vallen onder de huidige subsidieafspraken), wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn voor aanvullende financiering.
- Voor de lopende trajecten die verbinding hebben met deze uitvoeringsagenda geldt het volgende:
 - Kosten voor ontwikkelen, realiseren en gebruiken van extra BW-plekken in het kader van de wachtlijstaanpak vallen onder de reguliere begroting van BW-middelen en worden niet als aanvullende kostenpost in de uitvoeringsagenda meegenomen.
 - De uitkomst van het traject duurzame financiële basis 2.0 (DFB) voor de MO kan impact hebben op (een deel van) de uitvoering van de agenda. Dit krijgt in de loop van 2026 concreet vorm.
- Een aantal speerpunten betreft verkenning of onderzoek. De daadwerkelijke acties (en financiële effecten) die hieruit voorkomen zijn nog niet in beeld. Als er voor deze speerpunten en acties aanvullende financiering nodig is, moet dit worden meegenomen in het vervolg.

Incidentele middelen

In 2026 en 2027 is in totaal €150.000 aan incidentele middelen nodig,

- waarvan €30.000 uit de begroting MO, voor:
 - Extern onderzoek verdiepende analyse thuislozen (bankslapers) (€30.000).
- en €120.000 uit de begroting BW voor:
 - Extern onderzoek toekomstgerichte evaluatie BW-producten (€25.000).
 - Bijdrage programmamanager passende woonzorgaanpak Twente (€30.000).
 - Programmamanager wonen en zorg: realiseren extra BW-voorzieningen (€40.000).
 - Scholing en communicatie (€25.000).

Bijlage 1. Planning van acties voor 2026 en 2027

Tabel 1. Overzicht van speerpunten en acties, per opgave

Speerpunt	Actie	Start	Verantwoordelijke
1.1 Financiële vaardigheden versterken	a) Afspraken over verantwoordelijkheid financiële vaardigheden b) Financiële vaardigheden in onderzoeksverslag/ondersteuningsplan c) Monitoring financiële vaardigheden in evaluatiegesprekken d) Lokaal laagdrempelig aanbod aanleren financiële vaardigheden	Q4 2026 Q2 2027 Q2 2027 Q1 2027	Centrumgemeente Cimot BW en MO Cimot BW en MO Regiogemeenten
1.2 Structurele samenwerking wonen & zorg met bestaanszekerheid	a) Uniforme afspraken uitvoeren Wet BRP t.a.v. briefadressen b) Maatwerk bankslapers en inkomen c) Afspraken ter voorkomen dakloosheid bij life events d) Regionale afspraken doorbetaling huur e) Bestendigen goed werkende schuldenaanpak voor jongeren	Q2 2026 Q3 2026 Q3 2026 Q4 2026 Q4 2026	Regiogemeenten Regiogemeenten Regiogemeenten Regiogemeenten Regiogemeenten
2.1 Werken met toekomstplannen	a) Regionale afspraken & ingrediënten toekomstplannen 16-27 jaar b) Relevante ingrediënten toekomstplan borgen in subsidieafspraken BW/MO c) Onderzoeksverslag/ondersteuningsplan bouwt voort op toekomstplan d) Jaarlijkse kennisuitwisseling toekomstplannen	Q3 2026 Q1 2027 Q1 2027 Q1 2027	Centrumgemeente Centrumgemeente Cimot BW en MO Centrumgemeente
2.2 Vroegsignalering dreigende dakloosheid	a) samenwerking en informatie-uitwisseling stimuleren a) Monitoren wachtlijsten, instroom en uitstroom en vertaalslag naar behoeften aanbod en woningvoorraad	Q2 2026 Q2 2026	Regiogemeenten Centrumgemeente
3.1 Datagedreven werken, als basis voor woonaanbod en zorglandschap	b) Verdiepende analyse thuislozenproblematiek en voorstel aanpak a) Gecoördineerd uitstroomproces samen met fysiek domein	Q4 2026 Q2 2026	Centrumgemeente Regiogemeenten

Speerpunt	Actie	Start	Verantwoordelijke
3.2 Zelfstandig wonen coördineren voor MO- en BW-cliënten	b) Verkenning Wonen Eerst aansluitend op uitgangspunten urgentieverordening c) Verkennen uitstroom Wlz binnen kaders Wet Versterking regie volkshuisvesting	Q3 2026 Q3 2026	Centrumgemeente Centrumgemeente
3.3 Passende woonvormen creëren in elke gemeente	a) Lokaal nieuwe woonvormen ontwikkelen o.b.v. monitoringsinfo b) Gezamenlijke leergang gemengd wonen volgen c) Voorkomen huisuitzettingen en verlies van woning	Q2 2026 Q1 2027 Q4 2026	Regiogemeenten Centrumgemeente en regiogemeenten Regiogemeenten
4.1 Aansluiten op voorliggend veld en eigen netwerk	a) BW/MO-aanbieders kennen voorliggend veld nabij locaties b) Kennismaking met voorliggend veld nabij locaties c) Eigen netwerk en voorliggend veld in ondersteuningsplan d) Behoud netwerk en benutten voorliggend veld in subsidieafspraken	Q4 2026 Q1 2027 Q1 2027 Q4 2027	Aanbieders BW/MO Aanbieders BW/MO Cimot BW en MO Centrumgemeente
4.2 Expertise van andere aanbieders of domeinen benutten	a) Consultatie en samenwerking rond verslaving/ggz/autisme/lvb/combinaties b) Stimuleren samenwerking door aanbieders c) Onderzoek noodzaak aanvullende expertise zoals lvb d) Advies aanvullende expertise in ondersteuningsplan	Q1 2027 Q1 2027 Q2 2027 Q2 2027	Aanbieders BW/MO Centrumgemeente Centrumgemeente Cimot BW
4.3 Maatwerk rond indicaties mogelijk maken	a) Onderzoek maatwerk rond diagnostiek b) Onderzoeksplekken diagnostiek verkennen c) Extra inzet diagnostiek bij wachttijden	Q2 2026 Q3 2027 Q1 2027	Centrumgemeente, Cimot BW en MO, aanbieders BW/MO Centrumgemeente Centrumgemeente
4.4 Naadloze overgangen	a) Leer- en inspiratiebijeenkomsten b) Ambtelijke verkenning naadloze overgang	Q3 2026 Q1 2026	Regiogemeenten Regiogemeenten
4.5 Bestaande werkafspraken bekend maken en borgen	a) Werkafspraken onder de aandacht brengen	Q3 2026	Centrumgemeente en regiogemeenten

Speerpunt	Actie	Start	Verantwoordelijke
5.1 Rol ervaringsdeskundigen stimuleren en borgen	a) Ervaringsdeskundigen naast de inwoner b) Borgen inzet ervaringsdeskundigen	Q1 2027 Q1 2026	Aanbieders BW/MO Centrumgemeente
5.2 Scholing in herstelgerichte activiteiten	a) Scholing begeleiders mogelijk maken b) Stimuleren inzet ervaringsdeskundigen	Q1 2027 Q1 2026	Centrumgemeente Centrumgemeente
6.1 Lokaal voorzieningen ontwikkelen	a) Openstaande vragen monitoring formuleren b) Integrale regionale projectgroep BW-voorzieningen c) Onderlinge ondersteuning gemeenten d) Sturen op woonzorgvoorzieningen bij nieuwbouwplannen e) Wachtlijstaanpak continueren en verrijken f) Regionale samenwerking nachtzorg ondersteunen	Q3 2026 Q1 2026 Q4 2026 Q4 2026 Q3 2026 Q2 2027	Centrumgemeente Centrumgemeente en regiogemeenten Centrumgemeente en regiogemeenten Regiogemeenten Centrumgemeente Centrumgemeente
6.2 Toekomstgerichte evaluatie BW-varianten	a) Onderzoeksvraag formuleren b) Onderzoek (laten) uitvoeren	Q3 2026 Q4 2026	Centrumgemeente Centrumgemeente
6.3 Samenwerking op het snijvlak BW / Wlz	a) Huidige situatie BW / Wlz in kaart b) Plan passend zorglandschap c) Wachttijden en capaciteit inzichtelijk maken d) Maatwerkoplossingen zoals skaeve huse e) Samenwerking aanpak zorgfraude en ondermijning f) Procesafspraken woonzorginitiatieven BW / Wlz	Q1 2026 Q4 2026 Q2 2027 Q2 2027 Q2 2026 Q4 2027	Centrumgemeente Centrumgemeente Centrumgemeente Centrumgemeente Centrumgemeente Centrumgemeente
Road shows	a) Lokale road show per gemeente b) Terugkoppeling opbrengst road shows	Q2 2026 Q3 2026	Regiogemeenten Regiogemeenten
Monitoring	a) Voortgang acties uitvoeringsagenda in beeld brengen b) Opstellen indicatoren	Q4 2026 Q3 2026	Centrumgemeente en regiogemeenten Centrumgemeente en regiogemeenten

Bijlage 2. Acties voor de volgende fase

- Herhalen ETHOS-telling in 2028.
- Voorkomen van een huurachterstand binnen beschermd wonen (pijler bestaanszekerheid).
- Vroegsignalering van risico's op dakloosheid op bijv. scholen, in de sociale basis en bij consultatiebureau (leeftijd 0-12 jaar) en toeleiden naar passende ondersteuning, met als doel dakloosheid voorkomen, aanvullend op wat al gebeurt (pijler er eerder bij zijn).
- Preventie lokaal optimaliseren en borgen (zoals schuldhulp, vroegsignalering of wijkondersteuning) (pijler er eerder bij zijn).
- Ruimte voor maatwerkoplossingen, bijv. duurzame verhuuroplossingen voor volwassenen (pijler wonen).

Bron: Kansfonds

